№. 105. 1861.

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Zaturdag 31 Augustus.

V. KLEEUWENS EN ZOON GOES BOEKHANDEL

Deze courant verschijnt des dingsdags, donderdags en zaturdags.
Binnen deze gemeente en Vlissingen geschiedt de uitgave den avond te voren ten 8 ure.
De abonnementsprijs per drie maanden is ƒ 3, franco per post ƒ 3,40.
De inzending van advertentien kan geschieden tot tien ure des morgens.

UITGEVERS:
DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

De prijs van gewone advertentien is 22 cent per regel; van huwelijks, geboort doodbekendmakingen enz. van één tot zes regels ƒ 1,50, voor elken regel daarboven 22 cent; met 35 cent zegelregt voor elke plaatsing. De betaling geschiedt kontant. Buitengewoon groote letters worden berekend naar de plaats die zij innemen.

Bij dit nommer behoort een bijvoegsel, bevattende:

1. Overzigt der gemeente-begrooting van Vlissingen voor 1862;
2. Verslag der zitting van den gemeenteraad van Zierikzee, den 28 augustus, en
3. Brieven over het kunstcongres te Antwerpen, V.

Aankondigingen
VAN HET RIJK, PROVINCIALE EN GEMEENTEBESTUREN.

HERBESTEDING.

De minister van binnenlandsche zaken verwittigt de gegadigden, dat de besteding van: Het elfde en twaalfde perceel van de uit te voeren buitengewone verdedigingswerken aan de oevers der calamiteuse polders in Zeeland, wordt afgekeurd.

Eene herbesteding van de werken dier twee perceelen is bepaald op vrijdag den 6 september 1861, des voormiddags ten 10 ure, aan het lokaal van het provinciaal bestuur te Middelburg.

Deze herbesteding geschiedt bij inschrijving en opbod, voor elk perceel afzonderlijk, volgens de voorwaarden van het bestek no. 92, goedgekeurd den 15 junij 1861.

Ten laste van de aannemers komen, behalve de kosten op deze besteding vallende, die van de voorgaande besteding.

Nadere inlichtingen zijn bij den hoofdingenieur van den Waterstaat in het 11de district te bekomen.

's Gravenhage, 23 augustus 1861.

S. VAN HEEMSTRA.

Binnenlandsche tijdingen.

Middelburg 30 augustus.

De Nederlandsche staats-courant van gisteren bevat het volgende verslag van de verwachtingen van den oogst in de provincie Zeeland:

Tarwe. Niettegenstaande de late uitzaaijing van dit gewas in het najaar van 1860, den nadeeligen invloed dien de spoedige opvolging van vorst en dooi in den winter daarop heeft uitgeoefend, en de schade welke de slakken bij het ontkiemen der planten daaraan hebben toegebragt, hebben de laatste zich krachtig ontwikkeld. De tarwe is meerendeels vrij gebleven van legering, en men heeft, ten gevolge der spoedige aanrijping, reeds in de eerste dagen van augustus met het snijden een aanvang kunnen maken. Men rekent op eene goede hoedanigheid en op eene middelmatige opbrengst zoo van graan als van stroo.

De rogge heeft over het algemeen weinig van het winterweder, doch veel van de slakken geleden. Overigens zijn de berigten omtrent deze graansoort tamelijk uiteen loopende; immers wordt uit Zuid-Beveland gemeld dat de halm stevig en met zwaar gevulde airen bezet is, terwijl uit het 4de district wordt opgegeven dat de rogge over het geheel niet zwaar is uitgevallen; echter belooft zij daar evenwel van eene goede hoedanigheid te zullen zijn. In het eiland Tholen verwacht men eene minder dan middelmatige opbrengst. Ook in Schouwen en Duiveland zijn vele airen òf niet ten volle, òf met zeer smal koren bezet. De opbrengst wordt op hoogstens 25 mudden per bunder berekend.

De wintergerst heeft mede veel van de slakken geleden, nadat de plant zich gedurende den winter, vooral op de zware gronden, goed had ontwikkeld. In Zuid-Beveland heeft zij, gedurende en na het uitairen, zich bij veel regen sterk gelegerd. Op de ligtere gronden van dat eiland wies zij traag op; men verwacht evenwel, zoo wel daar als elders, over het algemeen een ruim middelmatig beschot. Het laatste kan mede van de zomergerst worden gezegd. Uit Noord-Beveland, Schouwen en Duiveland wordt evenwel van deze vrucht gemeld, dat zij kort van stroo is en ligte airen heeft. De inzameling was reeds in het begin van augustus voor een groot gedeelte gelukkig volbragt.

De haver is over het algemeen zeer laat uitgezaaid, doch buitengewoon goed opgewassen, en belooft eene overvloedige opbrengst bij eene goede hoedanigheid.

De paardenboonen beantwoorden, voor het meerendeel, niet aan de verwachting die men daarvan aanvankelijk koesterde. Alleen die welke vóór den regen in februarij zijn uitgezaaid, zullen eenigzins goed uitvallen; van deze wordt een beschot van 22—27 mudden per bunder verwacht.

De berigten omtrent de bruine en witte boonen zijn, alleen voor zoo veel de eilanden van Walcheren en Tholen betreft, waar men eene bevredigende opbrengst verwacht, gunstig te noemen. In de andere deelen der provincie, waar deze worden verbouwd, zijn zij slecht uitgevallen, en wordt daar de opbrengst op verre beneden het middelmatige geraamd.

De erwten zijn, met uitzondering van het eiland Walcheren, slecht uitgevallen. Alleen in dat eiland schijnen de opbrengst en de hoedanigheid bevredigend te zullen zijn.

Het koolzaad is over het algemeen droog gedorscht en goed ingezameld. De opbrengst wordt verschillend opgegeven; men schijnt echter op 20—24 mudden per bunder te kunnen rekenen.

Het vlas was meestal ongelijk in opkomst. Door de koude in het voorjaar was de groei langzaam; dit verbeterde zich evenwel in het begin van junij, als wanneer het gewas sterk doorgroeide. Later is het, ten gevolge der gevallen regens, sterk gaan legeren. Het was veel met kwade koppen bezet, waardoor zich weinig zaadbollen hebben gevormd; bovendien werd hier en daar honigdauw waargenomen, zoo dat men van het gewas slechts eene geringe verwachting heeft.

De meekrap werd door het weder in het voorjaar niet begunstigd, terwijl zij later, door een te overvloedigen regen, in haren groei ten eenenmale werd belemmerd. Bij de eenen tweejarige waren de gevolgen daarvan reeds vroeg zigtbaar. De driejarige heeft als de oudste veel minder geleden, maar wordt evenwel gezegd bij het uitdelven te zullen tegenvallen, terwijl de opbrengst van deze, alsmede van de tweejarige, waarschijnlijk meerendeels beneden het middelmatige zal blijven.

De aardappelen, welke in den voorzomer door hunnen weligen groei eene goede verwachting deden ontstaan, verloren vroeg hun loof en werden al spoedig door de bekende ziekte aangetast, welke hier en daar tot den knol is doorgedrongen. De hoedanigheid der vroegere soorten, welke thans in consumtie zijn, laat tamelijk te wenschen, en vermindert nog sterk na de rooijing, zoo dat zij zelfs bederven. Omtrent de opbrengst kan nog niets bepaalds worden gezegd, maar het is te verwachten dat zij het middelmatige op verre na niet zal bereiken. Men vleit zich dat de drooge weêrsgesteldheid nog op deze vrucht zal werken.

De weilanden zijn tot hier toe ruim met gras bezet. Er is overvloedig hooi gewonnen; gedeeltelijk echter heeft het, door den velen regen, veel van zijne waarde als voeder verloren.

De voedergewassen beloven over het algemeen eene ruime opbrengst.

Door kerkvoogden der nederduitsche hervormde gemeente alhier, is gisteren tot organist in de Nieuwe kerk benoemd de heer S. C. Verwijs, te Arnhem.

---

* Uit Vlissingen meldt men ons dat heden morgen aan boord van Zr. Ms. stoomschip Sindoro, liggende in het dok aldaar, een matroos uit den mast is gevallen, waarbij hij een arm brak en verder belangrijke kneuzingen bekwam. Hij is dadelijk naar het hospitaal vervoerd.

---

* Men schrijft ons uit Zierikzee 28 dezer:

Heden vóór acht dagen werd voor het kantongeregt alhier de zaak behandeld van het openbaar ministerie tegen den heer v. d. S., ambtenaar van den burgerlijken stand te B., beklaagd dat hij als ambtenaar had gefungeerd bij de aangifte van zijn kleinkind, terwijl zijn eigen zoon in de acte comparéerde; bij vonnis van heden heeft de kantonregter den beklaagde vrijgesproken.

Op eene verpachting van vaste goederen te Brouwershaven is gisteren land voor den tijd van 14 jaren verpacht tot den buitengewonen prijs van f 50 per gemet.

Te Sas van Gent is bij herstemming tot lid van den gemeenteraad verkozen, de heer A. A. Vermandel, met 21 van de 30 geldige uitgebragte stemmen.

Uit 's Gravenhage wordt ons berigt dat de nieuwe ontwerpen eener geneeskundige wetgeving dadelijk na de wederopening der zittingen van de tweede kamer der staten generaal door de regering aan die vergadering zullen worden aangeboden.

Woensdag is aan de leden van de tweede kamer der staten generaal rondgedeeld de memorie van beantwoording der regering, over het ontwerp wegens het binnenlandsch gedistileerd, waarbij een gewijzigd wetsontwerp gevoegd is. Er zijn in de hoofdbepalingen geene veranderingen gebragt, maar alleen is de grondslag, naar welken de accijns moet worden geheven, gewijzigd.

---

* Men schrijft ons uit Delft, dd. 28 augustus:

Sinds eene week is hier geopend de tentoonstelling van voorwerpen van kunst en smaak, bestemd voor de verloting ten behoeve der noodlijdenden door den watersnood op Java. Men weet, dat het plan hiertoe is uitgegaan van eene commissie uit de studenten der akademie alhier, waarbij zich eenige andere heeren gevoegd hebben, die met de Oost in betrekking staan. Aan ijver en goeden wil heeft het bij de ontwerpers niet ontbroken; doch wanneer men den blik slaat op hetgeen hier is ten toon gesteld, zou men op het oog af niet ligt zeggen dat deze karige collectie bestemd is om den nood te lenigen van een land, waaraan Nederland jaarlijks een geschenk van zoo vele millioenen te danken heeft. De verzameling kan in de verte de vergelijking niet doorstaan met hetgeen in het begin dezes jaars voor den nederlandschen watersnood bijeengebragt en in de gothische zaal te 's Gravenhage ten toon gesteld was. Aan de toenmalige rijkelijkheid der bijdragen is het waarschijnlijk toe te schrijven, dat men in den lande voor de tegenwoordige gelegenheid zoo weinig mild is geweest.

In de ruime gasthuiskerk zijn de geschenken der welwillende gevers gerangschikt op eene lange middentafel en twee zijtafels langs de wanden. De versiering der ruimte door middel van vlaggen en wimpels is zeer smaakvol. Op den achtergrond prijkt de buste van Z. M. den koning tusschen groen, omgeven door vlaggen, waartusschen de geschilderde familiewapens van de leden der commissie hangen. Onder die buste zijn op eene met paars fluweel ombangen tafel de geschenken der koninklijke familie gerangschikt: namelijk een groot landschap in olieverw van Van der Drift, geschonken door prinses Marianne; twee fraaije blaauwe vazen met vergulde ooren en voeten, van den koning; een paar kleine geschilderde vazen van de koningin; eene bronzen pendule, van den prins van Oranje; eene elegante schrijf- en reiscasette, van prins Frederik; een uitstekend geschilderd porseleinen dejeuner-servies, van prinses Frederik; kleine busten van Rubens en van Dyck en twee japans verlakte eet-étagères, van prins Hendrik; een plateau met twee schenkkannen, twee glazen en een suikerpot in rosé glaswerk, van prinses Hendrik, en een schilderijtje op porselein (een vrouwenbeeldje, kopie naar Titiaan), door Schmidt, te Bamberg, geschenk van den hertog van Saksen-Weimar. Tegen een der wanden hangt nog een fraai boschgezigt in olieverw, door F. J. Rosa, mede een geschenk van prinses Marianne.

De gewone bijdragen bestaan uit een groot aantal dameshandwerken, als geknoopte, gebreide en gehaakte voorwerpen, fraai geborduurde en enkele beschilderde stoel- en canapé-kussens, lampenkleedjes, schelkoorden, bloemenhangers, pantoffels, kragen enz.; verder een groot aantal gebonden en ongebonden boeken en boekjes, galanterien, teekeningen, schilderijtjes, lithographien enz. In het algemeen merkten wij als sierlijke of belangrijke voorwerpen op: verschillende grootere of kleinere japansch verlakte doozen en portefeuilles; een folio bijbel in antiek lederen band, verguld op snede; eene fraai beschilderde salontafel, een geschenk van den meubelfabriekant Stutterheim te 's Gravenhage; een servies van aan elkander geregen kruidnagelen; eene verkleinde navolging van het ruiterstandbeeld van Willem I; een zeestuk in olieverw, van Opdenhoff; chinesche muilen van fluweel, met goud geborduurd; een paar biscuitvazen met schilderwerk; verschillende fraaije oostersche waaijers; een fraaije ombredoos, sierlijk met koper ingelegd; een paar geschilderde porseleinen lampen, geschenk van den heer Philippona te 's Gravenhage; een rijk canapé-vloerkleed, geschenk van den heer J. Heukensfeldt te Delft; een zeer gemakkelijke, met leder bekleede armstoel; eene vergulde pendule, geschenk van den burgemeester van Delft, enz.

Laat echter niemand, die een goed doel wenscht te bevorderen, zich laten weerhouden van deelneming in deze verloting, omdat de prijzen wat schraal zijn toegemeten. Wij onderstellen toch, dat ieder zijn gulden geeft, niet om er wat voor terug te bekomen, maar om menschen, die van alles beroofd zijn, weder van het noodige te voorzien. De tentoonstelling blijft tot 8 september geopend, en den 9den heeft de trekking plaats.

In één opzigt onderscheidt deze tentoonstelling zich allergunstigst boven die, welke voor de noodlijdenden in de gothische zaal te 's Gravenhage werd gehouden: te Delft namelijk zijn èn commissarissen èn bedienden zeer beleefd.

De dagbladen behelzen een uitvoerig verslag van het feest dingsdag door de leden van het Metalen kruis te Utrecht gevierd ter herinnering aan den onthulling van het monument op den Dam te Amsterdam voor 5 jaren, ter eere der vereeniging. Wij ontleenen daaraan het volgende: 30 afdeelingen met meer dan 800 leden hielden een plegtigen optogt door de stad, waarbij de leden van het hoofdbestuur voorgingen en

het groote van den koning ontvangen oranjevaandel door de amsterdamsche afdeeling en eene eerewacht van het korps onderofficieren der amsterdamsche schutterij begeleid werd, terwijl verder alle leden der vereeniging onder hunne eigene banieren waren geschaard, waarvan verschillende door prachtige bewerking uitmuntten.

In het gebouw voor kunsten en wetenschappen werden de afdeelingen met eene warme toespraak welkom geheeten door den voorzitter, graaf Nahuijs, terwijl namens het korps officieren der schutterij door den oudsten kapitein, den heer Myseberg, hulde aan de vereeniging werd gebragt.

Bij de voorstelling van De laatste droom van Sjoerd Zeepema, door mr. Burlage, die donderdag avond herhaald is, werd de schrijver, als ook de heer J. Eduard de Vries, die de zaal van den schouwburg sierlijk en smaakvol had gedecoreerd, met daverend applaudissement op het tooneel geroepen, terwijl baron Taets van Amerongen, namens de feest-commissie, aan den heer Albregt, als verdienstelijk tooneelspeler, een souvenir vereerde, en aan mevr. Kleine een prachtige bloemruiker werd aangeboden.

Na de voorstelling was er reunie in Tivoli, waarvan het park prachtig door gas-illuminatie was verlicht. Voorts bragten de mannen-zangvereenigingen en de schutterij muziek, beiden onder directie van den heer Coenen, eene serenade bij fakkellicht aan de vereeniging, waarbij de heer van de Wall Bake jr., namens beiden eenige woorden van hulde uitsprak, die door den heer Nahuijs hartelijk werden beantwoord. Overigens verhoogde vocale en muziekale uitvoeringen het genot van den avond. Woensdag is aan den heer Burlage te Zeist een prachtig geschenk in zilver aangeboden, terwijl dien avond groot feest met illuminatie en vuurwerk in Tivoli plaats had.

De Utrechtsche courant wijst op het feit, dat de directie der werken voor den aanleg van den ijzeren spoorweg van Utrecht op Zwolle de grootste bedrijvigheid aan den dag legt.

Volgens de Arnhemsche courant is eene commissie uit gedeputeerde staten der provincie Gelderland benoemd, ten einde een lokaal onderzoek te doen naar de plaatsen waar stations van den spoorweg tusschen Arnhem en Zutphen zullen behooren te worden daargesteld.

Naar men verneemt is het getal personen, die zich hebben laten verschalken door een kargadoor te Rotterdam, om naar San Salvador te emigreren, vrij aanzienlijk geweest; daaronder waren vier huisgezinnen uit Groningen, uitmakende 24 personen; onder dezen bevond zich een schrijnwerker, een kunstdraaijer, een timmerman en een beeldhouwer, ook zou een geestelijke, een geneesheer en een onderwijzer de immigranten vergezellen. Met nog andere huisgezinnen, die te zamen wel 300 zielen uitmaken, zouden zij eene kleine hollandsche republiek te San Salvador in Zuid-Amerika hebben opgerigt; provisioneel zouden 125 bunders land voor hen beschikbaar zijn geweest, en moeten hun ongeloofelijke gunstige uitzigten van dat onbekende Eldorado zijn voorgespiegeld.

Men verneemt dat de bataljons van het regement grenadiers en jagers, die thans in de legerplaats te Milligen zijn gekampeerd, den 15 september van daar te 's Hage zullen terug keeren, ten einde maandag den 16 dier maand bij de opening van de gewone vergadering der staten generaal tegenwoordig te zijn.

Het bevestigt zich meer en meer, dat de ziekte in de aardappelen over de geheele uitgestrektheid van ons vaderland, ongeveer 14 dagen vroeger is uitgebroken, dan in de laatste jaren het geval was. In het algemeen zijn de vroegere soorten daardoor in haren groei gestuit, en van daar eene geringe opbrengst van niet volledig rijp geworden en derhalve stijf en klein gebleven, smakelooze aardappelen. Daarentegen blijkt uit een aantal berigten, uit alle oorden des lands, dat de late soorten of winter-aardappelen tot dusver niet zoo zeer geleden hebben, dat sommige dier soorten zelfs vrij gunstig staan, en men zich over het algemeen te vroeg bezorgd maakt.

Uit Leiden wordt aan het Algemeen handelsblad gemeld dat de heer dr. E. Laurillard ditmaal het op hem uitgebragt beroep tot predikant bij de nederduitsche hervormde gemeente te Amsterdam zal aannemen.

Het antwerpsche dagblad L'avenir betoogt in een zeer uitvoerig artikel het noodzakelijke eener verlaging van de spoorweg-tarieven. Daardoor zou niet alleen het binnenlandsche verkeer toenemen, maar de betrekkingen met het buitenland zouden tot meerdere ontwikkeling kunnen komen, en dit is eene dringende behoefte. Het financiële doel dat men zich van de spoorwegen voorstelde, is nu reeds ten volle verwezenlijkt, maar met het commerciële doel is dit niet het geval. De spoorwegen moesten aan Belgie voor altijd den transito-handel verzekeren tusschen de overzeesche landen en Duitschland, Zwitserland enz. Maar ziet, zoodra hij verkregen was heeft men hem weêr zien afnemen; hij is thans in Belgie nagenoeg vernietigd om andere landen te verrijken. Dit is grootendeels toe te schrijven aan de onachtzaamheid waarmede de laatste herziening van het spoorweg-tarief heeft plaats gehad. Ten gevolge van verkeerde regeling, geschieden de transporten van Rotterdam naar Duitschland, over den belgischen weg, op beter en voordeeliger voorwaarden dan die van Antwerpen. Met andere woorden: het kost minder een baal koffij, langs den belgischen spoorweg, van Rotterdam naar Aken te vervoeren dan van Antwerpen naar Aken, en hetgeen hier voor Nederland het geval is, geschiedt evenzeer ten opzigte van sommige goederen uit Frankrijk.

De commissaris des konings in Noord-Brabant heeft aan de ambtenaren ter provinciale griffie te 's Hertogenbosch uit eigen fondsen eene aanzienlijke som doen toekomen, als tegemoetkoming voor de vele en buitengewone werkzaamheden door hen verrigt, tijdens den jongsten watersnood. Op een aan z. exc. den minister van binnenlandsche zaken gerigt adres, waarbij op eene gratificatie van genoemde ambtenaren was aangedrongen, is door dien minister — wij gelooven te regt — afwijzend beschikt.

Benoemingen en besluiten.

RIDDERORDEN. Vergund aan den met verlof hier te lande aanwezigen dirigerenden officier van gezondheid 1ste klasse bij de militaire geneeskundige dienst van het leger in Nederlandsch Indie P. Bleeker, het aannemen der onderscheidingsteekenen van kommandeur der 2de klasse van de orde van Philips den Grootmoedige, hem door Z. K. H. den groothertog van Hessen geschonken.

DELFTSCHE AKADEMIE. Benoemd tot leeraar in de taal-, land- en volkenkunde van Nederlandsch Indie aan de koninklijke akademie te Delft de heer J. J. Meinsma, kandidaat tot de heilige dienst.

Thermometerstand.

28 aug. 's av. 11 u. 64 gr.
29 „ 's morg. 7 u. 66 „ 's midd. 1 u. 70 „ 's av. 11 u. 63 gr.
30 „ 's morg. 7 u. 62 „ 's midd. 1 u. 68 gr.

Buitenlandsche tijdingen.

Amerika.

Nadere berigten bevestigen dat bij het gevecht dat den 10 augustus tusschen de separatisten en federalisten bij Springfield, in het zuidwesten van Missouri, heeft plaats gehad, de troepen der unie op nieuw eene nederlaag hebben geleden, doch dat zij slechts na een hardnekkigen tegenstand voor de overmagt bukten. Hunne krijgsmagt, onder kommando van den generaal Lyon, was 8000 man sterk en heeft den vijand, die 23,000 man telde, aangetast en hem zeer zware verliezen toegebragt. Na een gevecht van drie uren, waarin de generaal Lyon gesneuveld was, zijn de federalisten, onder aanvoering van den generaal Siegel, die het kommando had op zich genomen, in goede orde terug getrokken naar den kant van Rolla, al hunne bagage-wagens, benevens 90 krijgsgevangenen, medevoerende. Het getal hunner dooden en gekwetsten bedraagt 800; buitendien hebben zij een stuk geschut verloren. Aan den kant der separatisten zijn de generaals M'Culloch en Price gesneuveld. Hun verlies aan manschappen is tot dusver onbekend, doch, naar men verzekert, zeer aanzienlijk. Buitendien zijn, zoo als in het officiële leger-berigt der federalisten gemeld wordt, hunne tenten en wagens vernield. Even als na den slag bij Bullsrun hebben de separisten den terugtrekkenden vijand niet vervolgd, en geene partij getrokken van het behaalde voordeel.

Engeland.

Londen 26 augustus. Een verschrikkelijk ongeluk had gisteren morgen plaats op den spoorweg van hier naar Brighton. Twee treinen, van laatstgenoemde plaats naar de hoofdstad vertrokken, kwamen in den tunnel van Clayton — de langste tusschen de beide stations — met elkander in botsing. Aan beide zijden van den tunnel zijn wachters geplaatst, om door seinen te zorgen, dat zich nimmer gelijktijdig twee treinen in den tunnel bevinden; maar ditmaal kwamen ze van de zelfde rigting, en de ramp moet alleen toegeschreven worden aan een misverstand of aan eene verkeerde opvatting van het sein. Hoe dit zij, de tweede trein haalde den eersten in en stiet er tegen, en een verschrikkelijke schok had plaats, die onmiddellijk gevolgd werd door de hartverscheurende kreten der reizigers.

Nadat de fakkels ontstoken waren deed zich een deerniswaardig schouwspel voor. De locomotief van den tweeden trein had de twee laatste rijtuigen van den eersten trein verbrijzeld en een groot aantal personen lagen op den grond. Twee en twintig hunner waren onmiddellijk gedood, en meer dan een honderdtal zijn min of meer verschrikkelijk verminkt, of verbrand door het kokende water dat uit de locomotief vloeide. Het behoeft ter naauwernood gezegd te worden, dat onder de gewonden verscheidenen in hopeloozen toestand verkeeren.

Hongarye.

Als een staaltje met welk eene standvastigheid sommigen in Hongarye zich de executie der achterstallige belastingen laten welgevallen, kan dienen, dat een apotheker te Pesth eenige soldaten ter huisvesting had ontvangen wegens een achterstallig bedrag van 12 fl. Als een zeer wellevend man ontvangt hij de soldaten en behandelt ze ook verder op eene wijze, die niets te wenschen overlaat. De extra uitgaven dier inkwartiering kwamen hem tot dusverre reeds op 120 fl. te staan; hij getroost zich die en waarschijnlijk ook nog meer; doch de 12 fl. blijft hij weigeren te betalen. De graaf Karolyi, die vele goederen bezit, heeft honderd soldaten ter huisvesting ontvangen, en op de bedreiging dat bij verdere weigering hun aantal verdubbeld of verdriedubbeld zal worden, heeft hij geantwoord dat hij niets liever wenscht. De graaf Szechenyi bekwam 75 lanciers ten zijnen laste. Met eene voorbeeldelooze voorkomendheid heeft hij hun de beste kamers in zijn kasteel aangewezen en hunne paarden in zijne stallen opgenomen, terwijl hij zijne eigene paarden bij de boeren in den omtrek heeft laten brengen, onder bijvoeging dat de paarden der lanciers die van den keizer zijn en dus aanspraak hebben op de beste stallen. Doch wat de belastingen betreft, die blijft hij weigeren. Daarentegen blijkt van den anderen kant uit een berigt uit Pesth, dat zeer velen, om de executie te ontgaan, zich naar de kantoren spoeden tot voldoening van het verschuldigde.

— Eenigen tijd geleden heeft Garibaldi zich tot de roemanische bevolking gewend, om deze tot eendragt en vereeniging met de hongaren aan te sporen. In antwoord daarop heeft de generaal Klapka een brief aan den ex-dictator gerigt, waarin hij eene staatkundige geloofsbelijdenis zamenvat, die de aanverwante stammen tot de hunne moeten maken indien zij het groote doel, de vrijheid, willen nader komen. De reactie belastert het karakter der beweging in Hongarye om het te kunnen voorstellen als onbestaanbaar met de vrijheid en de ontwikkeling der nationaliteiten aan den Donau. De slavoniers en roemanen worden thans door de oostenrijksche regering begunstigd en in bescherming genomen tegen de verkeerd voorgestelde eischen der magyaren. De volken zullen zich echter door de tijdelijke concessien niet laten misleiden, want zij hebben in de laatste jaren de waarde van Oostenrijks begunstiging leeren kennen. Hongaren, kroaten, roemanen en slavoniers moeten zich naauw aaneen sluiten en hunne krachten vereenigen, om zich tegen elke inbreuk op hunne regten te kunnen verdedigen. De hongaren zullen aan de niet-magyaarsche bevolking in hun land gaarne zoo veel mogelijk toegeven, maar nimmer dulden dat de integriteit van het land worde aangerand. Klapka stelt daarom een verbond voor, waarbij aan elke nationaliteit hare eigenaardige regten en behoeften gewaarborgd worden, maar waarbij de eenheid van het hongaarsche rijk ten grondslag ligt.

Luxemburg.

De zitting der staten van het groot-hertogdom, die sedert drie weken geopend was, is plotseling gesloten ten gevolge van een hevig verschil van gevoelen tusschen de kamer en het gouvernement. Men zal zich herinneren dat de bijeen roeping der staten in buitengewone zitting hoofdzakelijk ten doel had de behandeling van het wetsontwerp op de drukpers. Dat ontwerp had tot grondslag en uitgangspunt het besluit van den bondsdag te Frankfort van den 6 julij 1854, welks anti-liberale geest alom zulk een levendige en wettige oppositie uitlokte.

De commissie uit de kamer, belast met het voorloopig onderzoek van deze voordragt, heeft, in strijd met het advies der ministers, geoordeeld dat bij bovengenoemd besluit de magt van den bondsdag was te buiten gegaan en dat zijne toepasselijkheid in het groothertogdom kan worden afgeschaft bij een gemeenschappelijk door den koning-groothertog en de staten te nemen beslissing. De commissie had derhalve een ander ontwerp opgemaakt, in welks aanhef het bewuste besluit niet genoemd wordt en waarbij de geest van het ministeriële ontwerp belangrijk is gewijzigd.

Bij dien stand van zaken heeft de kamer in openbare zitting de beraadslaging aangevangen. Het gouvernement heeft volstandig geweigerd om zijn gezigtspunt te wijzigen, en toen na twee dagen van zeer levendige discussien tot de stemming over de artikelen zou worden overgegaan, heeft het aangedrongen om in den aanhef der wet nadrukkelijk melding te maken van meergemeld besluit van 1853. Met 13 tegen 9 stemmen heeft de kamer echter de weglating, naar de voordragt harer commissie, gehandhaafd.

Die stemming had maandag plaats; daarop kondigde de regering dingsdag aan dat zij het wetsontwerp introk, en onmiddellijk daarop is de sluiting der zitting uitgesproken.

Frankrijk.

Parijs 28 augustus. De Moniteur behelst een rapport van den minister van marine aan den keizer, waarin betoogd wordt dat het korps zeeofficieren tegenwoordig niet talrijk genoeg is, om in de behoeften der dienst te voorzien, en op grond daarvan wordt voorgesteld om hetzelve nog in dit jaar met 10 kapiteins van de eerste, 20 kapiteins van de tweede klasse, 50 luitenants en 25 scheepsvaandrigs te vermeerderen. De minister ontveinst niet dat deze uitbreiding nog niet voldoende is, maar in het aanstaande jaar door gelijken maatregel gevolgd zal moeten worden. De keizer heeft zich met de voordragt vereenigd.

— De heer de Morny, de president van het wetgevend ligchaam, door den keizer tot voorzitter van den algemeenen raad van het departement Puy de Dôme benoemd zijnde, heeft bij het openen van die zitting eene redevoering gehouden, en daarin gezegd, dat de binnenlandsche moeijelijkheden waarmede thans bijna al de mogendheden te worstelen hebben, en vooral de verklaringen van keizer Napoleon alle vrees voor het uitbarsten van eenigen oorlog, waarin Frankrijk zou kunnen worden betrokken, doen verdwijnen; dat Frankrijk zijne inspanning op de volksbedrijvigheid behoort te rigten, en dat hij zich in zijne rede verder tot zaken van binnenlandsch belang zou bepalen.

De heer de Persigny, de minister van binnenlandsche zaken, is in de badplaats Vichy gebleven, en heeft de opening der zitting van den algemeenen raad van het departement der Loire, waarvan hij voorzitter is, niet bijgewoond.

In het département Haute-Vienne heeft de heer De la Guéronnière bij de zelfde gelegenheid eene aanspraak gehouden, welke evenzeer de algemeene aandacht tot zich trekt.

De liberale dagbladpers valt den heer de Morny hard, dat hij de uitdrukking „geoctroijeerde vrijheden," in tegenstelling met verkregene vrijheden heeft gebezigd. De regeringsorganen trachten echter die uitdrukking te verdedigen of toe te lichten. Le constitutionnel wijst er op dat in ieder geval, onaangezien de staatkundige betrekking van den persoon die geroepen is een departementalen raad te presideren, in diens toespraak alleen zijn persoonlijk gevoelen en geenszins dat van de regering wordt uitgedrukt.

De toespraak van den heer De la Guéronnière wordt algemeen geroemd als in keurigen vorm vervat, vooral met betrekking tot de geschiedkundige aanhalingen.

— De keizer is heden avond ten 7 ure met den kroonprins naar Biarritz vertrokken.

— Den 24 dezer heeft de heer Crémieux, ter teregtzitting van het keizerlijk hof van Parijs, in zake van Mirès een nieuw onderzoek van de boeken des beklaagden door deskundigen verlangd, doch het hof heeft beslist dat dit incident met de zaak zelve te gelijk zal worden behandeld. De verdediger begon toen zijn pleidooi, dat niet ten einde gebragt, maar den volgenden dag voortgezet werd.

— Le monde duidt het den aartshertog Maximiliaan van Oostenrijk zeer ten kwade, dat deze te Southampton het britsche volk heeft bewierookt. Volgens dat blad, had de aartshertog beter gedaan, in geval hij voldoening had geëischt voor de slagen en mishandeling, aan welke eenige jaren geleden „in de goede stad van Londen" een der doorluchtigste

vertegenwoordigers der oostenrijksche krijgsmagt, de generaal Haynau, is blootgesteld geweest; welke voldoening tot dusver nog altijd door Oostenrijk wordt gewacht. De aartshertog Maximiliaan zou geheel uit het oog hebben verloren, dat Engeland door zijne kronkelende politiek meer nadeel aan Oostenrijk heeft toegebragt, dan Frankrijk door de veldslagen van Magenta en Solferino. Merkwaardig zou het mogen worden genoemd, dat bijna op het zelfde oogenblik, dat de aartshertog de engelsche natie prees, als het edelste voorbeeld voor alle vrije natien, de britsche zeelieden te Castellamare ter beschikking worden gesteld van den bloeddorstigen Cialdini „die thans op het punt is van zich in den afgrond te storten, gelijk vroeger Garibaldi aan de oevers van het Volturne gered is geworden door de artilleristen van het britsche linieschip Renown."

Italie.

De ministeriële krisis, die in den laatsten tijd weder zoo vaak besproken werd, schijnt nu in der daad niet meer verschoven te kunnen worden. Althans zoo wel uit Turyn als uit Parijs wordt aan eenige dagbladen met zekerheid medegedeeld dat de heer Minghetti zijn onslag heeft ingezonden.

Voor het overige berigt een telegram uit Turyn dat aldaar het gerucht algemeen verspreid is dat generaal della Rovere de portefeuille van oorlog zou aanvaarden.

Zeetijdingen.

Tot 30 dezer zijn ter reede van Vlissingen gepasseerd, voor Antwerpen bestemd: *Maria Adelaide*, gez. Hoeper, Archangel; *Regina*, gez. Kulper, Kjoge; *Cicilie*, gez. Pedersen, *Wilhelm*, gez. J. Lemke, beide van Rostock; *Eduard*, gez. Fock, Hamburg; *Soa*, gez. Carne, Londen; *Vaaren*, gez. Christianse, Larvig; *August*, gez, Plageman, Riga. Voor Dendermonde bestemd: *Cornelia*, gez. Stasse, Bergen.

Van de zelfde reede op order gearriveerd: de zweedsche brik *Fortuna*, gez. Molander, komende van Zweden.

— De pruissische schooner *Albert*, gez. Wiesen, van Antwerpen bestemd naar Rostock, geladen met dakpannen en vet, is gisteren beoosten Vlissingen aan den grond geraakt, doch des avonds met het opkomende getij wederom in vlot water gekomen zonder dat eenige schade is veroorzaakt.

Handelsberigten.

Overzigt der week.

Rotterdam 30 augustus.

De prijzen der koffij vervolgen de vooruitgaande beweging; goed ordinair Java wordt met 43 cent betaald en is zoo bijna niet te vinden.

Rijst met veel vraag, tot verhoogende prijzen.

In de overige artikelen is niets te vermelden.

Graanmarkten.

Amsterdam 30 augustus.

Tarwe en gerst onveranderd.

Raapolie op zes weken f 41¼. Lijnolie op zes weken f 34¾

Oostburg 28 augustus.

De aanvoer was heden weder zeer klein en er bestond vrij goede vraag voor de beste graansoorten tot dadelijk verbruik. Van nieuwe tarwe waren eenige monsters aan van uiteenloopende kwaliteit, doch meestal puik; een paar monsters werden betaald f 13 en f 13,10, afwijkende kwaliteit vond moeijelijk koopers: voor jarige werd f 10,75, f 11 en f 11,25 betaald. Jarige rogge f 6 a f 6,50. Nieuwe in zaaisoort f 8, voorts f 7,90 a f 7,30. Gerst bijna niet aan, de jarige is tot f 6,70 verkocht, de nieuwe tot f 6. Nieuwe haver op f 4 gehouden. Nieuwe groene erwten van f 10,50 tot f 11,50 betaald.

Middelburg 29 augustus.

Wij hadden heden een vrij goeden aanvoer vooral van walchersche tarwe; zeeuwsche was er niet veel aan, de jarige werd meestal voor de consumtie gekocht en de puike nieuwe voor de zaaijing geschikt, had mede genegen koopers; men kocht de beste jarige zeeuwsche tarwe die ter veil was aan f 10,50, mindere f 10 a f 9,50. Puike jarige walchersche tarwe f 11,75, f 11,50, gewone f 11,40 a f 11, mindere f 10,50 naar deugd. Puike walchersche nieuwe tarwe voor de zaai begin beurs f 13,50, later f 13,25 de mud, goede bakbare nieuwe is f 13 betaald, mindere f 12,50. Jarige zeeuwsche rogge f 7,20, nieuwe voor de zaai geschikt zeer weinig ter veil; men kocht die gaarne aan f 8,25, enkele f 8 de mud, gewone nieuwe bleef zonder handel en einde beurs nog onverkocht. Nieuwe gerst meer ter veil met grage koopers; puike winter f 6,60 en f 6 naar deugd; nieuwe zomergerst f 6,25 a f 6 de mud. Nieuwe walchersche groene erwten, ofschoon meer ter markt, hadden grage koopers aan f 12,50 tot f 12 naar kwaliteit. Een paar partijtjes nieuwe bruineboonen zijn aan f 17 de mud gekocht. Koolzaad was begeerd en had grage koopers van f 13,50 a f 13 naar deugd. Raapolie f 41, patentolie f 43, lijnolie f 36,50 per vat op 6 weken, op contant f 1 lager. Lijnkoeken f 13 per 104 stuks met veel vraag, raapkoeken niet voorhanden.

Gemiddelde marktprijzen.

	per ned. mud.		per ned. mud.
Tarwe oude	f 10,— à f 11,75	Bruineboon	f 16,— à f 17,—
Dito nieuwe	- 10,— à - 13,50	Paardeboonen	- —,— à - —,—
Rogge oude	- 7,20 à - 8,25	Gr. erwten	- 11,75 à - 12,50
Gerst wint.	- 5,50 à - 6,60	Witte erwten	- —,— à - —,—
Dito zom.	- 6,— à - 6,25	Kool en raapz.	- 12,75 à - 13,50
Boekweit	- —,— à - 7,—	Aardappelen	- 3,50 à - 4,—
Haver	- —,— à - —,—		per ned. pond.
Witteboon	- —,— à - —,—	Versche boter	f —,85 à f 1,05

Middelprijzen van bakbare tarwe f 11,60 en rogge f 7,40.

Prijzen van effecten.

Amsterdam 30 augustus.

Nederland.	Certific. Werkelijke schuld	2½	pct.	64
	dito Nationale dito	3	„	—
	dito dito dito	4	„	99
	Aand. Handelmaatschappij	4½	„	133¾
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5	„	102⅝
	Certific. Hope & co.	4	„	75½
	dito dito 1855, 6de serie.	5	„	94¼
	dito	6	„	—
	Aand. spoorweg.			195
	Leening 1860.	4½	„	89¾
Polen.	Schatkistobligatien	4	„	—
Spanje.	Obligatien	2	„	42¼
	dito binnenlandsch	3	„	47⅜
	Certific. coupons bewijzen			—
	Crediet instelling			—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek	5	„	46¼
	dito amsterdamsche	5	„	68⅞
	dito nationale	5	„	54¾
	dito 1847/1852	2½	„	24⅜
	Bank actien	3	„	—
Belgie.	Certificaten bij Rothschild	2½	„	54⅝
Portugal.	Obligatien	3	„	46¾
	dito nieuwe	3	„	46⅜
Grenada.	dito			14
Venezuela.	dito	2½	„	17⅛
Illinois.	dito	7	„	87
Mexico.	dito	3	„	21

Londen 29 aug., ten 12 ure. Consols 92⅝.

Weenen 29 aug. (slotprijzen) Metalliek 5 pct. 68,30.

Parijs 29 aug. (slotpr.) 4½ pct. compt. —,— 3 pct. 68,80

Staatkundige beschouwingen.

De partijen in Oostenrijk.

Uit welk oogpunt men den oostenrijkschen keizerstaat ook beschouwe, de meest verschillende beschouwingen komen hierin overeen, dat Oostenrijk zich in een toestand van krisis bevindt, die den gewigtigsten invloed op zijne volgende geschiedenis moet hebben. De grootspraak, die sinds twaalf jaren de officiële taal der regering is geworden, als zou nu de gouden eeuw aanbreken, waarin de verschillende volksstammen, tot één volk versmolten, een groot en magtig rijk zouden vormen, is door de uitkomst gelogenstraft. Al de kunstgrepen waardoor men het onnatuurlijk politiek gebouw wilde opbouwen, blijken magteloos te zijn geweest. Niemand dan de kunstenaars zelven heeft deze uitslag verrast. Het was het vast geloof van alle vrienden der vrijheid, dat de uitkomst eene andere zou zijn dan de oostenrijksche staatslieden wenschten.

Op Hongarye zullen ze schipbreuk lijden, riepen ze elkander toe, bij elke nieuwe gewelddadigheid van het ministerie. De regering dankte hare magt alleen aan het stelsel van verleiding en omkooping. Doch juist in Hongarye kon dit niet zegevieren, omdat de afscheiding der standen onder de hongaren te gering is, om in hun midden mannen te vinden, gezind ter wille der oostenrijksche regering zijne landgenooten te onderdrukken. Geen hongaar wilde ambtenaar der oostenrijksche kanselarij worden, en de vreemden, die van elders er heen werden gezonden, konden niets dan haat inoogsten. Uit Hongarye moest daarom op het eerste geschikte oogenblik dat zich aanbood, de aanval op het regeringsstelsel komen. Naar Hongarye hielden daarom alle tegenstanders van het despotisch centralisatie-systeem de oogen gerigt.

Doch wat willen de magyaren in Hongarye? Zij willen de herstelling van de staatsregeling van 1848. In de wereld gekomen, toen niets te stout scheen, heeft deze constitutie het gebrek, onmogelijk toegepast te kunnen worden. Zij gaf aan Hongarye of beter gezegd aan de magyaren in Hongarye de grootste regten en vrijheden, verbrak den engen band met Oostenrijk en stichtte binnen den keizerlijken staat, aan wiens voortduur niemand geloofde, een zelfstandigen staat. De gematigde partij in Hongarye, die geene volstrekte scheiding van Oostenrijk verlangt, weet dit wel en begrijpt zeer goed dat één staat met twee verantwoordelijke ministeriën en eene dubbele naast elkander staande volksvertegenwoordiging een onding is, doch zij houdt aan de grondwet van 1848 vast, omdat zij overtuigd is dat anders de tijden van Hainau en Bach wederkeeren. Zulk eene handelwijze bewijst meer dan iets anders het diep geworteld wantrouwen, dat de hongaren tegen Oostenrijks regering bezielt. Zij zijn overtuigd dat men te Weenen slechts zoo lang zijne eeden houdt als de nood des tijds de schending verbiedt. Zoodra zich echter eene geschikte gelegenheid voordoet, worden alle concessien terug genomen. Alles wat de verlegenheid van het hof vermeerdert, is daarom welkom. Ook den laatsten soldaat, den laatsten kreutzer, al was het slechts een papieren, misgunt de hongaar aan de regering, omdat hij vreest dat zij tegen zijne vrijheden zullen dienen. Al is dus de grondwet van 1848 praktisch onuitvoerbaar, zij dient voortreffelijk om de magt van het hof te kortwieken: en daarom strijden alle partijen, gematigden en ultra's, voor haar herstel.

Doch misschien zouden dit wantrouwen en die afkeer van de regering eenigzins wijken en de magyaren meer geneigd zijn om iets van hunne regten op te offeren, indien de andere volksstammen van den oostenrijkschen keizerstaat bemiddelend tusschenbeide traden, en door de magt der regering te beperken Hongarye voor eene naauwere verbinding met Oostenrijk zochten te winnen.

De eenigen, die voor deze rol in aanmerking kunnen komen, zouden de slaven of de duitschers zijn. Zij toch alleen oefenen een beslissenden invloed uit. De roemanen sluiten zich in hunne wenschen aan de naburige zuid-slavische stammen aan, en de italianen denken aan niets anders, dan om het vreemde juk voor goed af te werpen.

De slaven worden in Oostenrijk zelf zelden juist beoordeeld. Men hoort dikwijls zeggen, dat hun politieke beteekenis gering is, omdat zij op een lagen trap van beschaving staan. Doch al ontkennen we de belagchelijkheid niet van die servische en kroatische hoofden, die hunne barbaarschheid met een vernis van fransche beschaving zoeken te bedekken, en die tjekenhoofden, die zoo gaarne van een zelfstandigen tjekenstaat spreken, de invloed der slavische volksstammen als politieke partijen is daarom niet gering. De kroaten, de zwakste der slavenstammen, hebben zich thans aan Hongarye aangesloten. Hun houding in 1848 maakte dit vroeger wel onzeker, doch sinds de dood van Jellachich was Oostenrijk van zijn magtigsten steun beroofd. Ook de serviers schijnen voor den oogenblik zich aan Oostenrijk te onttrekken. Doch hoe sterk de verbonden natien ook schijnen, hun zege zou het sein tot de scheiding zijn. Zij koesteren ieder hare eigene wenschen, ieder harer wil over de andere heerschen en zelfstandig zijn.

In plaats dus dat de slavische volksstammen de regering kunnen redden, door als bemiddelaars op te treden, verergeren zij haren toestand. Hun gemeenschappelijk programma komt hierop neder: splitsing van den keizerlijken diadeem in kroonen, allen op één hoofd gevestigd, verdeeling van den keizerstaat in geheel zelfstandige landen met vijf verantwoordelijke ministeriën.

Daarentegen vindt de regering steun bij de duitsche bevolking. Zij heeft de hoogere beschaving en de zedelijkheid onder de minder ontwikkelde stammen bevorderd en is thans verpligt toe te zien, dat niet alle vruchten van haren arbeid verloren gaan. Doch met deze roeping ter wille der beschaving zijn staatkundige belangen verbonden. Zoodra de duitsche beschaving haren invloed in Oostenrijk verloor, zou de fransche aanstonds hare plaats innemen. De magyaren en de verschillende slavische stammen zien dit zeer wel in. Zij kunnen niet afgesloten leven, en even min het omgekeerde: zij kunnen hun nationaal element van den invloed der beschaving niet vrij houden, die van buiten tot hen komt. Zij weten zeer goed, dat ze om dit te verkrijgen van alle verkeer moeten afzien, en tot de bezigheden van het eerste menschenpaar wederkeeren. Zij erkennen de noodzakelijkheid, om in den stroom eener vreemde beschaving opgenomen te worden, maar zij haten de duitsche. Zij hebben gekozen tusschen den duitschen en den franschen invloed: en verkiezen den laatsten boven den eersten. Den duitschen invloed haten zij, omdat zij hem nooit anders dan verbonden en onderworpen aan het despotisme hebben gekend.

Van daar de aansluiting der duitschers in het oostenrijksch gebied aan de regering. Het is van hen eene daad van zelfverdediging: zegevieren de vijandige volkstammen, dan hebben zij overal de minderheid en staan bloot aan de wraak van stammen, die in hen de handlangers hunner vroegere verdrukkers zien. Bovendien achten ze zich als duitschers verpligt de zaak der duitsche beschaving tegen den franschen invloed te handhaven.

Dit zijn de tegenstanders, dit de bondgenooten der oostenrijksche regering. De scherpte, waarmede de partijen tegen elkander overstaan, is eene bittere bespotting op het oostenrijksch regeringsstelsel na 1848.

Advertentien.

Heden overleed onze oudste Zoon JACOB POLMAN KRUSEMAN, Heel- en Verloskundige te dezer Stede, ruim 24 jaren oud.

H. POLMAN KRUSEMAN.
Middelburg, S. POLMAN KRUSEMAN,
den 27 Augustus 1861. VEEN.

DOMEINEN.

OPENBARE VERPACHTING

van

VISSCHERIJEN VAN DEN STAAT,

IN DE BENEDEN-RIVIEREN

VAN

ZUIDHOLLAND.

Op Donderdag den 19 September 1861, des voormiddags ten 10 ure, in de Stads Herberg bij H. LEYGRAAFF, te **Rotterdam**, zal de ondergenoemde Ontvanger der Domeinen te 's Gravenhage, als daartoe gemagtigd, ten overstaan van den te Rotterdam residerenden Notaris Mr. P. G. DALEN, voor den tijd van twaalf jaren, ingaande den eersten Januarij 1862 en eindigende den 31 December 1873, in het openbaar, bij opbod en afslag, **verpachten, DE VISSCHERIJEN van den Staat** in de Beneden-Rivieren van Zuidholland, verdeeld in de navolgende Afdeelingen en Perceelen:

Afdeeling A.

Visscherijen met den Grooten Zalmzegen.

1ste PERCEEL. In de Nieuwe Maas, van de Leuvenhaven van Rotterdam af tot aan den mond der Haven van Vlaardingen.

2de PERCEEL. In de Oude Maas, van de Grensscheiding van Heinenoord en Goidschalksoord tot aan het Water de Botlek.

3de PERCEEL. In de Dordsche Kil, over hare geheele lengte, tot aan de Krab en het Mallegat.

4de PERCEEL. In de Nieuwe [illegible], van de benedenste punt van den Louw S[illegible] af tot aan de raai van de [illegible] Graafelijkheids en [illegible]ausche Domeinen.

Afdeeling B.

[illegible]rij met Drijfwant.

5de PERCEEL. In de Nieuwe [illegible] van de Leuven-

haven van Rotterdam af tot aan de oostelijke punt van het Eiland Rozenburg, en van daar door het Scheur tot aan Zee.

6de PERCEEL. In de Botlek en in de Nieuwe Maas, van de oostelijke punt van het Eiland Rozenburg tot aan Zee, voorts in de Oude Maas, van de Botlek af tot de Grensscheiding van Heinenoord en Goidschalksoord, en eindelijk in de Rivier het Spui, van de Oude Maas af tot aan den ouden Tol aan het beneden-eind van den ouden uitslag van Putten.

7de PERCEEL. In het Noorderdiep, het Zeehondengat en het Veerdiep, in het Hollandsch Diep, het Haringvliet en het Vuilegat, tot aan Zee; voorts in het Volkenrak, de Krammer, de Bieningen of Grevelingen, de Hals en het Springersdiep, tot aan Zee: zoo ver deze Wateren tot de Provincie Zuidholland behooren.

Afdeeling C.

Visscherij met Zalmsteken en Stallen en daaraan verbondene Fuiken, Korven en Kubben, en met Schutnetten.

8ste PERCEEL. In de Rivier het Scheur, van de Zee af tot aan de Haven van Maassluis en den noordelijken Veerheuvel van het Eiland Rozenburg.

9de PERCEEL. In de Rivier het Scheur, van de Haven van Maassluis en den noordelijken Veerheuvel van het Eiland Rozenburg af, tot aan de oostelijke punt van het gemelde Eiland.

10de PERCEEL. In de Nieuwe Maas, van de uiterste punt van de Westplaat van het Eiland Voorne af tot aan de Haven van Brielle en den zuidelijken Veerheuvel van het Eiland Rozenburg.

11de PERCEEL. In de Nieuwe Maas, van de Haven van Brielle en den zuidelijken Veerheuvel van het Eiland Rozenburg af tot het Zwartewaalsche Hoofd aan de eene, en de Haven van Blankenburg aan de overzijde.

12de PERCEEL. In het Water de Botlek, te rekenen van het Geervlietsche Gat aan de eene, en de Haven van Blankenburg aan de overzijde, voorbij den mond van de Oude Maas tot aan de oostelijke punt van het Eiland Rozenburg, zoo mede in het Hartelsche Gat, aan de westzijde van den daarin liggenden Dam.

13de PERCEEL. In de Nieuwe Maas, van de oostelijke punt van het Eiland Rozenburg af tot aan de Leuvenhaven te Rotterdam.

14de PERCEEL. In de Rivier de Oude Maas, van de Botlek af tot aan de Haven van *Goidschalksoord aan de* zuidzijde, en het boveneinde van de Carnisseplaat aan de noordzijde, in het Hoogvlietsche Gat en het Scheer beneden de Beerenplaat, en in het Water dat de kleinere Platen, in het hier bedoelde Riviervak gelegen, omgeeft; voorts in de Rivier het Spui, van de Oude Maas af langs de Beerenplaat met het Beerengat, alsmede de Haven van Oud Beijerland en het Binnenspui tot aan den ouden Tol, aan het benedeneind van den ouden uitslag van Putten, en eindelijk in den Hartel, van de Oude Maas tot den in den Hartel liggenden Dam.

15de PERCEEL. In het Haringvliet, langs den noordelijken Oever en in het Vuilegat langs beide Oevers van *de scheiding tusschen Numansdorp en Zuid-Beijerland*, tot aan den mond van het Spui.

16de PERCEEL. In het Haringvliet, langs den noordelijken Oever, van den mond van het Spui af tot aan Zee.

17de PERCEEL. In het Haringvliet, langs den zuidelijken Oever van de Tiengemeten, en voorts langs den noordelijken Oever van Overflakkee en Goedereede, van de scheiding van Stadt aan 't Haringvliet en Middelharnis tot aan Zee.

18de PERCEEL. Langs den Zuidelijken Oever en de Slikken van Overflakkee en Goedereede, van Ooltgensplaat tot aan de oostelijke grens van Oude Tonge en van de westelijke grens van Nieuwe Tonge tot aan Zee.

Afdeeling D.

Visscherij enkel met Zalmsteken en daaraan verbonden Fuiken, Korven en Kubben.

19de PERCEEL. Op het Bergscheveld, zoo ver het tot Zuidholland behoort, van den kop van het land op het Eiland van Dordrecht tot den Veerdam van Willemsdorp.

Afdeeling E.

Visscherij enkel met Schutnetten, met daaraan verbonden Fuiken, Korven en Kubben en met aan lijnen bevestigde Fuiken, Korven, Kubben en Hoeken.

20ste PERCEEL. Op het Bergscheveld, zoo ver het tot Zuidholland behoort, tusschen den kop van het land op het Eiland van Dordrecht en de raai van de voormalige Graaflijkheids- en Nassausche Domeinen, daaronder *begrepen de Nieuwe Merwede ter halve diepte* van de genoemde raai tot aan het benedeneinde van den Louw Simonswaard, en voorts in de Kikvorschkil en de ten oosten daarvan en ten noorden van de Nieuwe Merwede gelegen Killen.

21ste PERCEEL. Op het Bergscheveld, zoo ver het tot Zuidholland behoort, van de raai der voormalige Graaflijkheids- en Nassausche Domeinen tot aan den Veerdam van Willemsdorp.

Afdeeling F.

Visscherij enkel met aan lijnen bevestigde Fuiken, Korven, Kubben en Hoeken.

22ste PERCEEL. In de Dordsche Kil, in hare geheele lengte, tot aan de Krab en het Mallegat.

Afdeeling G.

Visscherij met Ankerkuilen met Staalboomen en met aan lijnen bevestigde Fuiken, Korven, Kubben en Hoeken.

23ste PERCEEL. In het Hollandsch Diep, zoo ver het tot Zuidholland behoort, en in het Haringvliet en het Vuilegat, tot aan de westelijke punt van den Van Brienenpolder *op de Tiengemeten.*

24ste PERCEEL. In het Haringvliet, van het eind van het vorig Perceel tot aan Zee.

25ste PERCEEL. In het Volkenrak, de Krammer, de Bieningen of Grevelingen, de Hals en het Springersdiep, voor zoo ver die Wateren tot de Provincie Zuidholland behooren.

26ste PERCEEL. In de Nieuwe Maas, in de Botlek en in het Scheur, van Zee af tot aan de oostelijke punt van het Eiland Rozenburg, en in de Oude Maas, van de Botlek af tot aan de zuidelijke punt van de Merweplaat.

Afdeeling H.

Oester- en Mosselvisscherij.

27ste PERCEEL. Het Regt tot het aanleggen en onderhouden van Oester- en Mosselbanken en het vangen van Oesters en Mosselen in het Volkenrak, in de Krammer, de Bieningen of Grevelingen en de Hals, zoo ver die Wateren tot de Provincie Zuidholland behooren, van het Havenhoofd *van Ooltgensplaat tot aan de oostelijke grens van* Oude Tonge, en van de westelijke grens van Nieuwe Tonge tot aan het westeinde van den Polder Roxenisse.

28ste PERCEEL. Het Regt tot het aanleggen en onderhouden van Oester- en Mosselbanken en het vangen van Oesters en Mosselen in het Zuidhollandsche gedeelte van den Hals en het Springersdiep, van het westeinde van den Polder Roxenisse tot aan Zee.

De voorwaarden waarop deze Verpachting zal plaats hebben, zoo mede de omschrijving der Perceelen, liggen ter lezing ter Griffie van het Provinciaal Bestuur van Zuidholland, ter Secretarie van de Gemeenten waaronder de *Perceelen gelegen zijn, aan de Directien der Registratie* en Domeinen gevestigd te Breda, Middelburg en 's Gravenhage; aan de Kantoren van de Ontvangers der Registratie en Domeinen te Rotterdam, Schiedam, Brielle, Oud-Beijerland, Ysselmonde, Gouda, Papendrecht, Gorinchem, Dordrecht, Middelharnis, Oosterhout, Zevenbergen, Zierikzee en Tholen; ten Kantore van den Notaris Mr. P. G. DALEN, te Rotterdam, en eindelijk ten Kantore van den Ontvanger der Domeinen te 's Gravenhage, alwaar tevens ter inzage ligt de Kaart waarop de Perceelen zijn afgedeeld.

De gedrukte voorwaarden en omschrijving der Perceelen zijn, tegen betaling van 25 cent voor ieder exemplaar, verkrijgbaar ten Kantore van den Ontvanger der Domeinen te 's Gravenhage en ten Kantore van de opgenoemde Ontvangers der Registratie en Domeinen.

De Ontvanger der Domeinen te 's Gravenhage,
H. COLLOT D'ESCURY.

De Notaris TH. VAN UIJE PIETERSE zal op
Maandag 2 September 1861,
des avonds zeven ure precies, in de Herberg DE GOUDEN LEEUW, op de Groote Markt te **Vlissingen**, presenteren te verkoopen:

1. EEN HUIS EN ERF te Vlissingen, in de Lange Nieuwstraat, wijk H no. 145; en

2. EEN DITO aldaar, wijk H no. 128.

Op den dag der Verkooping te bezigtigen.

De Notaris TH. VAN UIJE PIETERSE zal op
Dingsdag 3 September 1861,
des morgens ten 10 ure, aan het Sterfhuis van Mejufvr. de Weduwe HOFMAN, op de Groote Markt te **Vlissingen**, presenteren te verkoopen:

EENEN ZINDELIJKEN INBOEDEL,

bestaande in Chiffonnière, Kleerkassen, Tafels, Stoelen, Spiegels, Schilderijen, Koper-, Tin-, Porcelein-, Glas- en Aardewerk, *extra goede Bedden met toebehooren*, Ledekanten met Behangsels, en eene partij **Goud en Zilver**; alles daags te voren voor een ieder te bezigtigen.

OPENBARE VERKOOPING

ten overstaan van den Griffier Mr. P. J. A. VAN DAM, op Woensdag den 4 September 1861, in het Koffijhuis bij JOSEPHUS CROMBOUW, te **GOES**, van eene aanzienlijke partij ZIJDEN en WOLLEN

DAMES KLEEDEREN

van allerlei aard, alsmede **SIERADEN**, waaronder Witte Paarlen, Gouden Armbanden, Oorbellen, Broche *met Brillanten, Gouden Halsketting, eene kostbare Ivoren* Waaijer; voorts vier stukken Chineesch Goudgeld, Chinesche Teekendoos, groote Verrekijker, een prachtig Ivoren Schaakspel enz.

VERKOOPING AAN DE BANK VAN LEENING

te **Vlissingen**, op *Donderdag den 12 September 1861,* beginnende ten negen ure, van de openstaande **PANDEN** over de maanden April, Mei en Junij 1860.

Daags te voren, des namiddags van twee tot vier ure, voor een ieder te zien.

NB. Het GOUD en ZILVER, in gemeld tijdvak beleend, *moet worden gelost of de beleening vernieuwd vóór of op* Vrijdag den 6den, en de overige Goederen vóór of op Dingsdag den 10den September 1861.

De Notaris P. VAN DE GRAFT zal op Maandag den 16 September 1861, des avonds ten 7 ure, in de Bovenzaal der Societeit DE VERGENOEGING, op de Groote Markt te Middelburg, in het openbaar verkoopen

1. **49** Roeden **WEILAND**, gelegen in de Gemeente Vrouwepolder.
2. Een **PAVELJOEN SPRIETSCHIP**, genaamd DE JONGE MAARTEN, groot 79 Tonnen.

Nadere inlichtingen te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris.

STUDIE VAN DEN NOTARIS EGGERMONT, TE GENT.

De Notaris EGGERMONT zal, ten overstaan van den Heer Vrederegter van het 2de Kanton van Gent, openbaarlijk, onder anderen, verkoopen de volgende Goederen, afhangende der nalatenschap van den Heer JEAN JACQUES LACOMBE, in leven Eigenaar te Gent, te weten:

KONINGRIJK DER NEDERLANDEN.

PROVINCIE ZEELAND.

STAATSVLAANDEREN.

Gemeenten Biervliet en IJzendijke.

Onder de Koopen 6, 7 en 8, den **NIEUWEN PASSAGEULE-POLDER**, bekend onder den naam van **Schorre van Lacombe**, aan de Watering van den Kapitalen Dam, groot 37 Hectares, 78 Ares, 90 Centiares.

In Regie.

Gemeente Biervliet.

9. Eene groote en schoone **HOFSTEDE**, met Woonhuis, Schuur, Stalling, Boomgaard, Lochting en Zaailand, in den **Amelia-Polder**, bekend op het Plan sectie G numeris 50 tot en met 62, 160 tot en met 168 en 182, groot 35 Hectares, 7 Ares, 50 Centiares.

Boomprijs fr. 7500.—

10. 11. Twee Kavels **LAND**, in den **Helena-Polder**, B numeris 136, 144 en 145, zamen groot 11 Hectares, 84 Ares, 60 Centiares.

12. Een Kavel **LAND**, in den **St. Pieters-Polder**, H *numeris* 15 *tot en met* 22, *groot* 10 Hectares, 43 Ares, 50 Centiares.

De Koopen 9 tot en met 12 in pacht bij AUGUSTINUS VERSCHOOTE, tegen fr. 3597,88 's jaars, boven alle Lasten; met uitzondering der nommers 15 en 16 van Koop 10, welke verpacht zijn aan FERDINAND MATTHIJS, tegen fr. 63,49 's jaars.

EILAND ZUIDBEVELAND.

Gemeente Rilland.

13. Twee en twee-derde **AANDEELEN** van acht, te zamen uitmakende **het Derdedeel** (1/3) van **twee HOFSTEDEN**, met al de Landbouwgereedschappen, Huisraad, Paarden, Vee, ingeoogste en te Velde staande Vruchten en verdere voorwerpen daarop zich bevindende benevens twee Arbeiders-woningen, Smidse, Dijkskeet groot met de schotbare of ploegbare Landen, Kreken en Platen 315 Hectares, 9 Ares, 10 Centiares, uitmakende den **Frederika-Polder.**

In Regie.

ZITTING.

De **Toewijzing** dezer Goederen zal plaats grijpen te **GENT**, in **Minards Koffijhuis**, Walpoortstraat, op Vrijdag 11 October 1861, om 3 ure des namiddags.

De **CORSETTEN** van **A. BOASSON,** *bekroond op de Nationale Tentoonstelling te* **Haarlem**, worden bij voortduring in *alle* soorten bij hem gemaakt.

Adres: Koepoortstraat, E 56.

HEDEN ontvangen beste los-bloemige Witte, Paarschputte- en Roode **AARDAPPELEN**, bij de Vijfkop, halve en heele Mud te bekomen bij

J. FLIPSE, Zusterstraat.

HAARLEMSCHE BLOEMBOLLEN
in den Zaadwinkel op de Pottemarkt.

Tegen October eene **Boeren Huishoudster** be*noodigd, wijk A no. 1, te DOMBURG.*

Bij A. C. HOUPT, Boekh. te Middelburg, is te bekomen:
LEIDDRAAD bij de voorbereiding voor het **Notariele Examen**, door den Candidaat-Notaris **DE RIDDER**.
Prijs ƒ 1,40.

STOOMBOOTDIENST
TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.
Uren van vertrek in Augustus — September.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
Zaturdag	31	's morg.	7 ure.	Zaturdag	31	's midd.	12 ure.
Zondag	1	„	8	Zondag	1	's morg.	6
Maandag	2	„	9	Maandag	2	„	6
Dingsdag	3	„	10	Dingsdag	3	„	7
Donderdag	5	„	11	Woensdag	4	„	7
Vrijdag	6	„	11,30	Vrijdag	6	„	8,30
Zaturdag	7	's midd.	12	Zaturdag	7	„	[illegible]
Zondag	8	's morg.	6	Zondag	8	„	[illegible]
Maandag	9	„	6	Maandag	9	„	10,00

De maandelijksche **Afvaartlijstjes** zijn, door welwillende tusschenkomst van onderscheidene Heeren Postdirecteuren, ten hunnen Kantore verkrijgbaar gesteld, tegen betaling van twee cent.

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.

BIJVOEGSEL
VAN DE
MIDDELBURGSCHE COURANT
van zaturdag 31 augustus 1861.

De begrooting der inkomsten en uitgaven van de gemeente Vlissingen voor het dienstjaar 1862, zoodanig als die door het dagelijksch bestuur is ontworpen en aangeboden aan den gemeenteraad, in de zitting van 26 augustus jl., is ingedeeld als volgt:

INKOMSTEN:

	Hoofdst. I.	Batig slot der door gedeputeerde staten gesloten rekening over 1859	f 2,673,27½
1)	II.	Baten en opkomsten van gemeente-eigendommen	- 10,040,--
2)	III.	Belastingen en heffingen	- 117,519,34
3)	IV.	Inkomsten van verschillenden aard	- 1,802,36
	V.	Buitengewone ontvangsten	- memorie.
		Totaal der inkomsten	f 132,034,97½

UITGAVEN:

	Hoofdst.		
4)	I.	Jaarwedden, collecteloonen en schrijfloonen	f 34,762,50
5)	II.	Kosten van onderhoud, schoonhouden enz. der voor de gemeentedienst bestemde gebouwen	- 3,755,—
6)	III.	Kosten van onderhoud of vernieuwing van openbare gebouwen, wegen enz.	- 25,612,42
7)	IV.	Onderhoud en lasten van gemeente-eigendommen	- 435,—
8)	V.	Renten en aflossingen	- 15,359,46½
9)	VI.	Verdere volgens de gemeentewet verpligte uitgaven	- 2,169,47½
10)	VII.	Uitgaven door bijzondere wetten aan de gemeente opgelegd	- 1,825,32½
11)	VIII.	Andere niet onder de vorige hoofdstukken behoorende uitgaven	- 44,282,45
	IX.	Onvoorziene uitgaven	- 3,833,34
		Totaal der uitgaven	f 132,034,97½

1) Inkomsten van vaste eigendommen f 873, tienden en grondrenten f 1822, houtgewas f 100, rente van f 109,800 inschrijving 2½ pct. werkelijke schuld f 2,745, idem van f 90,000 voor de gasfabriek f 4500.

2) 15 opcenten grondbelasting, gebouwd f 1758,02, 10 idem onbebouwd f 231,66, 5/25 opc. personeel f 5,036,66, belasting op de dranken f 29,700, gemaal f 32,700, geslagt f 8,500, brandstoffen f 15,900, bouwmaterialen f 1500, eetwaren f 7400, lijnolie f 1300. (Hiervan gaat af 2½ pct. ontvangloon voor het rijk van de op f 29,880 geraamde opbrengst gedistilleerd en geslagt f 747), geneeskundig onderzoek en verpleging publieke vrouwen f 1100, weg-, straat-, brug-, kaai-, haven-, kraan-, sluis-, dok-, boom- en veergelden f 3600, wik-, weeg-, meet- en keurloonen f 600, standplaatsen enz. op de markten enz. f 2200, begrafenisregten f 500, gebruik van andere gemeentewerken enz. f 6040, wegens door het gemeentebestuur uitgegevene stukken f 200.

3) Haardasch en mestspecien f 1210, boeten bij overtreding verordeningen f 65, idem bij ontduiking of overtreding plaatselijke belastingen f 20, verbeurd verklaarde belastingvoorwerpen f 34, onbruikbare verkochte goederen f 50, afkoop persoonlijke diensten f 12, teruggave van voor het rijk of gewest bij voorschot betaald f 400, aandeel der gemeenten in het kanton, bezoldiging cipier huis van bewaring f 11,36.

4) Jaarwedden: burgemeester f 1000, wethouders f 1000, secretaris f 1200, ontvanger f 1600, presentiegeld raadsleden f 400, jaarwedden ambtenaren en bedienden ter secretarie f 2650, id. burgerlijken stand f 900, genees- en verloskundigen f 300, bouwmeester f 1000, tweede opzigter begraafplaats f 40, klokkenist f 220, klokopwinder f 150, sluis- en brugwachters f 50, havenmeesters f 300, ambtenaren plaatselijke belastingen f 6525, leeraars, onderwijzers enz. f 9557,50, teekenmeesters f 600, muziek- en dansmeester f 200, voor invordering marktgelden f 200, meters, keurmeesters enz. f 410, commissaris van policie f 1000, inspecteur van policie f 600, dienaars van policie f 2600, nachtwakers f 800, torenwachters en klokluiders f 315, marktveegster f 50, opzigters teekenschool f 75, cipier huis van bewaring f 40, wijkboden f 225, bode bij het brandwezen f 50, toelage brand- en onder-brandspuitmeesters f 50, bijdrage in weeg- en meetloon van steenkolen f 350, toelage keurmeesters van brood f 50, collecteloon: voor geneeskundig onderzoek enz. van publieke vrouwen f 110, schoolgelden f 75, haven- en kaaigeld f 295, waagregten f 50, begrafenisregten f 25.

5) Onderhoud enz. meubelen f 80, idem, geen gemeente-eigendom f 700, licht f 200, brandstoffen f 650, staatsblad en provinciaal blad f 15, registers burgerlijken stand f 370, bevolkingregisters f 50, schrijfbehoeften f 230, druk- en bindwerk f 1600, zegels van gemeenteregisters en stukken f 300, andere uitgaven en verschotten f 300, staatscourant f 30, ijkloonen maten en gewigten f 30, bureaukosten comm. van policie f 200.

6) Gewoon onderhoud: openbare gebouwen, klokken enz. f 1440, haven- en kanaalwerken f 3625, bruggen f 90, riolen, waterleidingen enz. f 273, wegen, straten enz. f 1462, wandelplaatsen enz. f 230, begraafplaats f 120, daggelden gemeente werklieden f 6881.92, vernieuwing van 60 el riool enz. in de Walstraat f 640,50, 2/5 van de begrootte som voor het schoolgebouw voor on- en minvermogenden f 10,880.

7) Onderhoud koffijhuis De beurs c. a. f 35, idem huis sectie D no. 554 f 10, idem sectie E no. 770 f 40, grondbelasting f 220, dijk- en polderlasten f 50, personele belasting instituut voor jongens f 80.

8) Rente 1/3 van 2½ pct. van f 735,800, f 6,131,66½, idem voor een half jaar van f 4000 voor de uitloting van 1862 f 16,66, onafgehaalde renten van 1858 f 53,15, van f 1860 f 217,99. rente van f 4000 a 5 pct. f 200, idem van f 90,000 a 5 pct. leening gasfabriek f 4500, aflossing van een aandeel in de geldleening ad f 8000, f 1000, aankoop van f 4000 2½ pct. werkelijke schuld voor aflossing en amortisatie f 2600, aandeel in de teruggave renteloos voorschot der provincie voor den straatweg naar Koudekerke f 640.

9) Dubbelen der leggers en plans kadaster f 25, kosten kiezerslijsten en verkiezingen f 50, brandweer f 1795, kamer van koophandel f 299,47½.

10) Toelage schutterij f 1440,32½, aanneming vrijwilligers f 60, vergoeding aan het rijk 2½ pct. gemeente opcenten grond- en personele belasting f 175, aandeel in kwade posten f 100, aandeel in kosten en cipiersjaarwedde, huis van bewaring f 50.

11) Toelage teekenschool f 590,90½, onderhoud schoolgebouwen c. s. f 86, huur van die gebouwen f 875, schoolmeubelen f 100, verdere kosten voor het onderwijs f 1447, subsidie arm- gast- en weeshuis f 18,250, algemeen armbestuur f 4690,82, roomsch katholiek armbestuur f 1500, evangelisch luthersche diaconie f 600, kosten spijsuitdeeling f 2200, verplegingskosten in de kolonien van weldadigheid f 1900, gratificatie aan R. J. Waltman, gewezen controleur der plaatselijke belasting f 300, idem aan J. Busquet, gewezen commies bij idem f 150, idem aan R. Roelofs, idem f 150, assurantie penningen f 136, straatverlichting f 3800, kleeding en wapens, policie en nachtwachts f 400, betaling bij voorschot voor rijk of gewest f 400, teruggave belasting bij weder uitvoer f 4900, vervolgingskosten van onvermogenden f 50, huur calicotsfabriek f 300, toelage idem f 194,72½, onthaal schutters f 100, huur van een soldaten wachtkamer f 12, voeding en ligging gevangenen f 50, geneesheer belast met onderzoek publieke vrouwen f 700, uitkeering aan het gasthuis voor verpleging dier vrouwen f 400.

Gemeenteraad van Zierikzee.

Zitting van 28 augustus.

Voorzitter de heer Cau. Afwezig de heeren Fokker, de Jonge en Ochtman; later binnen gekomen de heeren de Crane en Keller.

Het verslag der commissie van de vereeniging tot wering van armoede over 1860 wordt voor de leden ter visie gelegd en zal in de boekerij worden geplaatst, terwijl de voorzitter berigt, dat burgemeester en wethouders voor de toezending reeds dank hebben gezegd.

Voorts worden gelezen twee rekwesten als: *a.* van W. Aalburg, scheepskapitein, om remissie van hoofdelijken omslag voor 2 maanden, wegens verblijf buiten de gemeente van 20 april tot 29 junij 1861, en *b.* van G. N. R. Phaff, scheepskapitein, tot gelijk doeleinde, wegens verblijf buiten de gemeente van 12 mei tot 24 julij 1861.

De voorzitter stelt, namens burgemeester en wethouders voor, en de raad besluit deadressanten elk remissie te verleenen voor ééne maand, en alzoo Waalburg voor f 1,63½ en G. N. R. Phaff voor 41 cent, op grond van art. 245 der gemeentewet, waarbij wordt bepaald, dat wordt aangeslagen voor zoo veel 12e gedeelten als men maanden in de gemeente vertoeft, gedeelten van maanden voor geheele gerekend.

In handen van de heeren Goemans, Landsknegt en van der Vliet worden tot het uitbrengen van rapport gesteld de verzoeken van het hervormd diaconie armbestuur en het burgerweeshuis tot wijziging hunner begrooting voor 1860, en een gelijk verzoek van het burgerlijk armbestuur voor de begrooting voor 1861.

Verder berigt de voorzitter dat zijn ingekomen de begrootingen voor 1862 van het burgerlijk, roomsch katholiek en evangelisch luthersch armbestuur, den schuttersraad en de teekenschool, welke hij voorstelt te stellen in handen der commissie die voor het volgende punt zal benoemd worden. Hiertoe wordt besloten.

Namens burgemeester en wethouders legt de voorzitter over de gemeentebegrooting en bijlagen voor 1862. De raad benoemt tot commissie van onderzoek de heeren van Dongen, de Crane en Mulock Houwer.

Door den heer van Dongen wordt, namens de commissie ad hoc, rapport uitgebragt op de rekening en balans van de exploitatie der gasfabriek over 1860. Conform dat rapport wordt die rekening vastgesteld in ontvang f 13873,97½, uitgaaf f 10837,93, goed slot, in volgende rekening te verantwoorden f 3036,04½, en de balans van winst en verlies met een saldo van f 2668,66½.

Hierna wordt door den heer van der Grijp, namens de commissie van onderzoek, gerapporteerd op de rekening der gemeente, en is dezelve overeenkomstig dat rapport vastgesteld in ontvang op f 92740,40½, uitgaaf f 87390,30, goed slot f 5350,10½, waarbij de burgemeester zich van medestemming heeft onthouden.

Door genoemden heer wordt mede rapport uitgebragt op de rekening 1860/61 der teekenschool, en is dezelve, in overeenstemming met dat rapport, vastgesteld op f 392,50 in ontvang, f 321,63 in uitgaaf en f 70,87 goed slot. Het presidium wordt hierbij waargenomen door den heer van Dongen, als oudste lid, zijnde de burgemeester rendant van rekening.

Wegens buitengewone werkzaamheden wordt, op voorstel van burgemeester en wethouders, besloten aan den sluiswachter Paret eene gratificatie van f 25 toe te leggen.

Op voorstel van burgemeester en wethouders is besloten het voormalig oliemagazijn in de Noordhavenpoort in te rigten tot brandspuithuisje.

Verder stelt de voorzitter namens burgemeester en wethouders voor, om den zijvleugel van het landhoofd der 1e houten binnenbrug, te doen herstellen, waartoe na eenige discussie besloten is.

De voorzitter brengt namens burgemeester en wethouders ter tafel een adres van adhaesie aan den minister van binnenlandsche zaken, van het plan van den heer del Campo, genaamd Camp, tot verbinding van de eilanden Schouwen en Duiveland met het centraal-spoorwegstation te Rozendaal. Dit voorstel wordt, na eene daarin gebragte wijziging op voorstel van den heer van der Lek de Clercq, door den raad aangenomen, waarna de zitting is gesloten.

BRIEVEN
OVER HET
KUNSTCONGRES TE ANTWERPEN.
V.

Antwerpen, 22 augustus 1861.

Heden ochtend zijn de meeste congresleden naar Gent vertrokken, waartoe zij van het Kunstverbond eene uitnoodiging hadden ontvangen op de meest hartelijke wijze. Terwijl zij zich in de stad der vrijheid verlustigen, zeer zeker de reeksen toasten met een derde vermeerderen, en zich nog voor de helft meer vermoeijen — want men heeft hier slag door allerhande feesten u als het ware tot niet te maken — zit ik rustig en bedaard in de stad der kunst, om u min of meer op de hoogte te houden van de laatste zitting van het congres, die gisteren ten elf ure aanving, en mij bevestigde wat met een ... togenheid den vorigen avond door een antwerpenaar was verklaard: „dat het in bluei (bloei) was." De voorzitter deelde, na de lezing van het proces-verbaal der vorige zitting, mede dat door den heer Stabenrauch een ontwerp van wet was overgelegd op den letterkundigen eigendom, dat de oostenrijksche regering voornemens is bij den rijksraad in te dienen, alsmede dat mevrouw Elise van Calcar geb. Schiötling een opstel had aangeboden over de aan het congres onderworpen vraagpunten. Er wordt besloten deze mededeelingen te doen drukken, en nu vroeg de heer Alberdingk Thijm het woord. Hij beklaagde zich dat een redenaar voor wien het woord tot twee maal toe was gevraagd geworden, en die zich behoorlijk had doen inschrijven, den vorigen dag niet aan het woord was kunnen komen, waarop hem de heer Romberg, die persoonlijk in de zaak betrokken was, ten antwoord gaf, dat, dewijl de discussien waren gesloten, het overbodig moest gerekend worden den ingeschreven spreker te hooren, waarbij de voorzitter nog voegde dat de beschuldiging van onwellevendheid door den spreker in het midden gebragt, niet op het bureau nederkwam, daar het juist de vergadering was geweest die het sluiten der discussien had verlangd. Een goedkeurend gejuich der vergadering maakte een einde aan deze woordenwisseling en de heer A. T. vond zich gedwongen te verklaren met de uitlegging genoegen te nemen.

Daarop bragt de heer Waelbroeck, de verslaggever der eerste sectie en die zich had bezig gehouden met de praktische middelen ten einde het namaken van kunstwerken tegen te gaan, rapport uit, waarna de heer Brasseur, hoogleeraar in de wijsbegeerte aan de gentsche hoogeschool (gij kent hem uit zijne houding tijdens het ministerie de Decker) zich onmiddellijk verklaarde tegen het voorgestelde regt des kunstenaars om zijn werk nog eens te vervaardigen, nadat hij het heeft verkocht. Volgens zijne meening behoort een schilderstuk aan hem die het koopt, en wie het dus vrij staat het kopiëren toe te staan of te weigeren, en hij wees daarenboven op al de moeijelijkheden, waartoe het regt, om nogmaals een kunststuk te vervaardigen, aan den kunstenaar te doen verblijven, aanleiding geven zou, vooral met betrekking tot het portret. Na bestreden te zijn door den heer Kuhns van Berlijn, stelde de heer Hugelmann van Parijs voor dat de kunstenaars zich met deze aangelegenheden van stoffelijk belang niet zouden inlaten, waartegen de heer Gudin met veel waardigheid opkwam en het regt zijner kunstbroeders verdedigde. Niet onaardig gaf hij nu en dan een coup de patte aan den hoogleeraar Brasseur, hetgeen de vergadering nog al eens tot vrolijkheid stemde, terwijl daarop de conclusien van het rapport werden verdedigd door den heer Armand Tardieu, den auteur der eerste stelling, en die hij nog een weinig nader in het licht stelde.

De heer de Laet van Antwerpen betrad nu het spreekgestoelte en stelde een amendement voor, dat bijna woordelijk met dat des heeren Tardieu overeen kwam, waarna de heer Alberdingk Thym onder de toejuiching der vergadering de tribune beklom en nog luider begroet werd toen hij zeide te zullen spreken in het hollandsch, dat hij, wel niet al te beleefd voor de andere talen, de taal van het gezond verstand noemde. Mijns inziens echter gaf hij zelf al zeer weinig blijk van gezond verstand, toen hij in plaats van zich bij het onderwerp zelf te bepalen, zich eenige zwarte kantteekeningen op het leven van Willem den Zwijger veroorloofde, welke al te overgroote vrijheid de vergadering hem tamelijk onstuimig ontzeide; daar het echter scheen dat hij meende ook op een kunstcongres geroepen te zijn de nagedachtenis van den held der vrijheid aan te vallen, verliet hij het spreekgestoelte, nam zijne zitplaats in, om een weinig later onder professor Wagners verslag, onzigtbaar te worden.

De heer James Wheale bragt nu ook het een of het ander in het midden, dat ik nog altijd onder den indruk van den vorigen spreker, minder goed verstond, waarop door den heer Tielemans, voorzitter van het hof van appel te Brussel en den heer Chaudey, redacteur van den Courier du dimanche, een der belangrijkste fransche bladen, en dat altijd met den grootsten moed de zaak der vrijheid verdedigt, beweerd werd dat de kunstenaar het regt heeft zijne werken op nieuw te vervaardigen, maar dat hij daarvoor de vergunning van den kooper behoeft, zoodra hij ze heeft verkocht, want onder anderen gaf deze te kennen, dat indien de kunstenaar zich mag naschilderen hij minder koopers zal vinden, zoo dat de aan den kooper geschonken bescherming te gelijker tijd de beste protectie is van den auteur. De heer Madier-Montjau, een fransch balling die te Brussel verblijf houdt en door voorlezingen in zijn onderhoud voorziet, hield nu wat wij zouden noemen „een gloeijende speech," waarin ook hij de kunstenaars alle soort van stoffelijk regt op hunne werken ontzeide.

Hierna meende de vergadering, was het voor en tegen der kwestie genoeg besproken, zoo dat zij besloot tot het aannemen der vijf volgende punten:

1. De kunstenaar, die eenig kunstwerk heeft vervaardigd, heeft alleen het regt het namaken daarvan te vergunnen, het zij dit namaken geschiedt op gelijke wijze als hij werkte bij het vervaardigen, het zij op andere wijze. Behoudens daarmede strijdige bepalingen blijft hij in het bezit van dit regt zelfs na den verkoop zijner werken.

2. De wet moet als misdrijf straffen het bedriegelijk namaken van eenig kunstwerk.

3. Het plaatsen van een valsch merk of eene valsche naamteekening op een kunstwerk, moet met valschheid in onderhandsche geschriften worden gelijk gesteld.

4. Het maken van inbreuk door de nijverheid op de kunst behoort gestraft te worden.

5. Overeenkomstig hetgeen door het brusselsche congres in 1859, ten aanzien van den letterkundigen eigendom is bepaald, moeten de inboorlingen niet alleen, maar ook de vreem-

delingen, zelfs wanneer het reciprociteit-stelsel niet bestaat, gewaarborgd worden.

Alsnu kwam de heer Wagner, hoogleeraar in de wijsbegeerte aan de gentsche universiteit, en rapporteur van de tweede sectie, aan het woord, en werd niet zelden om de weergalooze welsprekendheid en geestigheid van zijn verslag met teekenen van goedkeuring weêrhouden voort te gaan, maar aan het einde van zijne voorlezing werd hij door een driemaal herhaald applaudissement begroet. De liberale man had een moeijelijke taak te vervullen, maar zeker zelden was een rapporteur beter op zijne plaats, zelden hoorden wij geestiger verslag. Du choc des opinions jaillit la vérité — en daar de kwesties louter van artistieken aard waren, was juist de sectie waarvan hij rapport had uit te brengen, voor het meerendeel uit reactionairen zamengesteld geweest. Ondeugend genoeg wist hij hen min of meer in een belagchelijk daglicht te stellen en verstond hij er zich op den lachlust zijner hoorders op te wekken, waar hij op geestige wijze hunne denkbeelden terug gaf. Men kon het hem aanhooren dat hij geen vriend was van de ultramontanen, die beweerd hadden dat de middeneeuwen het toonbeeld van volmaaktheid opleverden. Zijn verslag was een voorbeeld van gematigdheid tegenover andersdenkenden, maar tevens een geestig geschrift, dat aan de vergetelheid dient te worden ontrukt. Onbarmhartig trad hij te velde in zijn protest tegen den retrogaden geest der heeren Liederkerke, den katholieken belgischen volksvertegenwoordiger, Reichensperger, den bekenden voorvechter der pruissische ultramontanen en den woordvoerder par excellence dier partij ten onzent — en inderdaad beklaag ik mij dat ik de „speech" in haar geheel u niet kan terug geven, even min als die des heeren Reichensperger, die op fijne en pikante wijze de overdrijving bestreed, waarmede de rapporteur de meeningen der genoemde sprekers had in 't licht gesteld, daar zij den vooruitgang lang niet vijandig waren, gelijk professor Wagner had doen uitkomen. In den zelfden geest werd door den heer James Wheale gesproken, en zijne beantwoording niet minder toegejuicht dan die des heeren Reichensperger; waarna het congres de volgende conclusien van het rapport aannam:

1. dat het verband tusschen de schoone kunsten onvermijdelijk is voor de kunst, en meer bepaald dat men in de bouwkunst het uitsluitend gebruik van de witte kleur moest doen vervallen, maar zich van verschillende kleuren behoort te bedienen, zoo wel bij de gebouwen als bij de standbeelden; evenwel met dien verstande dat het bezigen dier verschillende kleuren niet voor het inwendige, maar alleen voor het uitwendige der gebouwen wordt aanbevolen;

2. dat het kunstonderrigt moet worden geleid in den zin van dit onderling verband der kunsten, en dat het theoretisch onderwijs op de schilderscholen door het praktisch onderwijs op de schildersateliers moet worden gevolgd.

Alvorens echter het congres in den geest der beide punten had beslist, was ook nog door den heer Marcellis met het gezond verstand van een praktisch man het woord gevoerd over de kunstvragen die de tweede sectie had toe te lichten. Zijne rede werd warm en levendig toegejuicht — en gaarne vlecht ik hier het slot er van in, ter behartiging voor hen die meenen dat het goud „alles", de kunst „niets" is:

„De onverschilligheid voor de kunst zou de dood van de kunst zijn. Maar het is de vraag of deze noodlottige onverschilligheid in de eeuw die wij beleven bestaat.

Ik geloof het niet; ik moet zelfs het tegendeel gelooven, wanneer ik er op let dat het genoegzaam was een beroep te doen op de sympathie van Europa, om in deze edele en kunstkweekende stad eene vereeniging tot stand te brengen van de edelste geesten, die op eene waardige wijze de kunsten bij al de beschaafde volken vertegenwoordigen.

Duitschers, franschen, engelschen, hollanders, italianen, spanjaarden, zweden, welk volk is hier niet opgekomen, en heeft zich niet aan de zijde geschaard der belgen, als in den boezem van één gezin waar overeenstemming en algemeene toegenegenheid heerschen.

Waar zijn de eerste autoriteiten van ons land, die hier niet tegenwoordig zijn, als om door hunne tegenwoordigheid te toonen dat het groote antwerpsche kunstfeest een nationale gebeurtenis is voor geheel Belgie.

En ook de wenschen die uit de discussien van het congres zullen geboren worden, zijn niet bestemd om te vergaan zoo dra zij zijn uitgesproken, zij zullen in tegendeel zorgvuldig worden bewaard en, er is geen twijfel aan, die wenschen moeten vrucht dragen voor de toekomst."

Namens de derde sectie las de parijsche schilder A. Huard een welgeslaagd rapport voor over het verband tusschen kunst en wijsbegeerte. De werkzaamheden van deze afdeeling, zeide hij, waren echter niet van dien aard, dat het haar mogelijk was geformuleerde besluiten aan de vergadering voor te stellen; wat evenwel en résumé het denkbeeld van deze afdeeling was, hetgeen dus het best den modernen geest karakteriseert en gevolgelijk der kunst de rigting aanwijst die zij te volgen heeft, is het bijzonder aan onzen tijd eigene gevoel van eerbied voor de vrijheid van den mensch en het bewustzijn van zijne waardigheid.

Dit rapport werd op de belangrijkste wijze besproken. Het eerst door den heer Albert Leroy, gewezen hoogleeraar in de wijsbegeerte aan de normale school te Parijs, die zijne betrekking na den 2 december had neêrgelegd. Wat hij laakte, was vooral de militaire strekking die zich thans in de kunsten openbaart, en als gevolg waarvan men bijna geen andere standbeelden oprigt dan voor koningen en veldheeren — de mannen des krijgs — terwijl de weldoeners der menschheid, zoo als Washington, Milton en anderen worden veronachtzaamd.

Hem volgde de schilder Schulz, uit Berlijn, die een duitsch opstel over het pantheïsme wilde voordragen, doch die, daar ook hij buiten zijn boekje ging, genoodzaakt werd zijn papier weder op te rollen en de tribune te verlaten. Het zelfde lot onderging het onverstaanbaar gepraat van den abt Hinquet, van Luik; maar daarentegen was de lauwer van deze zitting weggelegd voor pater Brauwers, van Roermond, die met zijne rede de innigste bewondering, de opregtste geestdrift te weeg bragt. Het zou jammer en zonde zijn zijn stuk te excerperen — en ik ben gelukkig genoeg dat ik het hier kan laten volgen:

„Toen ik mij naar dit congres begaf, werd ik door de magt van het genie van anderen beheerscht. Ik was zoo gelukkig hier diegenen te ontmoeten, wier werken ik had leeren bewonderen; ik boog het hoofd voor deze groote meesters en had volstrekt het voornemen niet, het woord te voeren. Ik vraag u vergeving dat ik op dit oogenblik voor een tegenovergesteld gevoel bezweken ben; maar ik voel mij genoopt het gezegde te bestrijden, dat de kunstenaar tot geene wijsgeerige school moet behooren. Twee zaken moet men hier wel onderscheiden: het behooren tot een wijsgeerig systeem of zelf wijsgeer te wezen. Ieder kunstenaar is wijsgeer; te willen dat hij het niet zijn zou, is hem vernederen. Waarom? De mensch rigt zich tot menschen, tot redelijke wezens. Als hij geen bewustzijn heeft van wat hij doet, houdt hij op als mensch te handelen. Het is zeer natuurlijk dat de kunstenaar eer hij eene schilderij aanvangt, zich afvraagt? Wat ga ik doen? Waarom ga ik het doen? Welke middelen moet ik aanwenden om het te doen? Zich dit af te vragen, is wijsgeer zijn. Wat doet hij die niet denkt alvorens hij naar het penseel grijpt? Het is de aap die de tooverlantaarn vertoont. Hij moge het „kijkt" aan een ieder vrij toeroepen; maar een ieder roept: „Ik zie niets!" Het is al veel als er iemand is om te zeggen: „ik zie wel iets, maar ik onderscheid niet wat het is."

Het is dus voor den kunstenaar noodzakelijk zich een doel te kiezen, waardig den maatschappelijken mensch, waardig den mensch, die uit een ligchaam en eene onsterfelijke ziel bestaat; uit een ligchaam, dat door de ziel moet worden beheerscht gelijk het penseel door de hand des meesters, gelijk de taal door den dichter, gelijk het instrument door hem die het bespeelt. Zie daar wat de philosophie te verrigten heeft. Het komt er vervolgens op aan, de geschiktste middelen te kiezen om het doel te bereiken. De goede smaak moet voorzitten bij iederen kunstarbeid. Wanneer de kunstenaar eens zijn plan heeft gevormd, zijn de schoone kunsten geroepen het uit te voeren en aan het idée een bevalligen en gevalligen vorm te geven. De wijsbegeerte vormt het skelet; de schoone kunsten doorvlechten het met zenuwen, omringen het met vleesch, met schoonheid, met jeugd. De wijsbegeerte is de veldheer; de schoone kunsten zijn de dappere legioenen die *onder zijne bevelen strijden. De* kunst vermag niets zonder de wijsbegeerte. Haar van de kunsten te willen scheiden, is den arend zijne vleugelen ontrukken, den leeuw het oog uitboren, is het ligchaam ontnemen aan het schoone. Ieder die den opregten wensch koestert om de waarheid te aanschouwen, zal op zijn voorhoofd de schitterendste stralen voelen nederdalen; hij zal in zijn hart den aandrang voelen die hem tot het werken zal aansporen, om aan anderen den glans mede te deelen dien hij heeft aanschouwd. Slechts door de wijsbegeerte zal het den kunstenaar gelukken de geesten voor het schoone te winnen; zoo hij er niet in slaagt het ideaal zelve te bereiken, zal toch, van het oogenblik af waarop hij met den beitel der wijsbegeerte het blok getroffen heeft, iedere lichtstraal die hij er aan ontlokte, een vonk zijn waardoor de wereld verlicht wordt. Indien hij gedacht heeft alvorens aan het werk te gaan, indien hij door de wijsbegeerte is bijgestaan geworden, heeft hij het marmer slechts te omhelzen en het beeld zal levend onder zijne vingeren te voorschijn komen, het doek onder zijn penseel worden bezield. Wat den dichter betreft — deze arbeid zal *minder aan bezwaren onderhevig zijn. De ruwe* natuur overwinnen, te heerschen over het steenblok, — ziedaar de zegepraal der rede. Daar de taal geen tastbaar ligchaam is, zullen den dichter al de hulpmiddelen der andere kunsten ten dienste staan. De kleuren der schilderkunst zullen de zijne wezen; zijne gedachten zullen in zeker opzigt als standbeelden oprijzen, en over de hulpmiddelen van den toonkunstenaar, dank hebbe de harmonie der spraak, zal hij beschikken als over zijn eigendom. Men heeft daar straks van Milton gesproken. Staat mij toe hulde te brengen aan een anderen dichter, aan een zoon der stad, werwaarts ik, in weêrwil van mij zelven, ben heen getogen. Gij zult zien dat de waarheid niet is uitgeput. Het ideaal bezit meer dan één hemel; zij die den derden zijn binnen getogen, behoeven niet te vreezen dat zij het oneindige bereikt hebben. Verder! altoos verder! In die sfeeren is men nooit voldaan. Het ideaal schijnt altoos hooger gelegen. Daarom is hij de beste kunstenaar die het minst voldaan is over zijn werk. Het ideaal, dat hij meer en meer naderbij komt, noopt hem om terug te komen op hetgeen hij reeds *heeft verrigt; het is iets,* zoo denkt *hij*, maar het is niet wat hij wenscht. Hij hoopt iets beters tot stand te brengen en staat nimmer stil, omdat, naar mate hij voortarbeidt, de gezigteinder van zijne gedachten meer en meer naar het oneindige terugwijkt.

De wijsbegeerte en de schoone kunsten zijn door zulke geheiligde banden aan elkander verbonden dat het een misdaad zou wezen ze te willen verbreken. De wijsbegeerte van de schoone kunsten te willen scheiden, zou eene echtscheiding zijn, zoo als er in onze dagen niet meer moet plaats grijpen. De wijsbegeerte is de meester, de koning, en de schoone kunsten zijn de beminnelijke souvereine: de schoonheid, de bekoorlijkheid, de bevalligheid. Men zou den kunstenaar vernietigen, wanneer men hem als een renegaat der wijsbegeerte behandelen wilde. Er is gesproken van de invidualiteit. Maar wij blijven altoos individus, en zelfs in den boezem van God zijn wij individueel gescheiden van hetgeen ons omringt. Geene leerstelling kan de individualiteit van het genie opheffen. Ik spreek niet van den navolger; deze is geen kunstenaar, hij is niets.

Er is gesproken van de vrijheid; maar ik heb niets begrepen van hetgeen er gezegd is. Is er iemand die zich niet nederbuigt voor de magt van het genie, die niet gereed is het voorhoofd te kussen, de knie te buigen voor de hemelsche schoonheid? Voor haar onze bewondering, aan haar de toewijding van ons hart. Wie zou voor het werk van het genie zijne eigene persoonlijkheid durven in de hoogte steken en uitroepen: „ik ben alles; gij zijt niets." Wie slijk durven werpen op de beroemde mannen in plaats van hen met lauweren te kroonen? Zou de moderne kunstenaar dit wagen? Niemand zou hem ter zijde staan.

Geen mensch of hij ondervindt den invloed der kunst, der waarheid, der deugd. Ieder kunstenaar is doordrongen van zijne roeping; hij begrijpt dat hij geroepen is invloed uit te oefenen op zijn tijd. De eenige vraag is maar om te weten of die invloed goed zal zijn of kwaad. De kunstenaar heeft tusschen twee partijen te kiezen. Of de weldoener te zijn van den maatschappelijken mensch òf wel zijn tiran: de profeet te wezen van God of de comediespeler van den mensch. De keus ligt aan hem.

Het komt mij voor dat de kwestie is opgelost, van het oogenblik af waarin gij vaststelt dat de schoone kunsten van invloed moeten zijn op veredeling der denkbeelden en het gevoel der volkeren. Ontwijfelbaar moet de kunstenaar de aandacht van het volk tot zich trekken door groote gedachten, opdat, door het beschouwen van zijn werk, een ieder door de magt van zijne gedachte zou gekluisterd wezen. Ieder werk der kunstenaars zal misschien slechts een druppel aanbrengen; maar die druppelen zullen den steen uithouwen en de gedachten tastbaar doen worden. Het is onmogelijk den kunstenaar, die gevoelt dat zijne ziel zich verheft tot God, te dwingen dat hij zich verkleint, dat hij zich ter aarde neder buigt, om te vallen uit den rang der engelen, werwaarts hij henen streeft, om lager te kruipen, om zich te krommen, te wentelen in het stof. Onze voeten kunnen er in wandelen *omdat wij tot de ballingschap gedoemd zijn*; maar het hoofd der menschen moet zich opheffen naar den hemel.

Ik heb daar straks een gevoelige snaar aangeroerd. Milton was een groot genie, en toch durf ik volhouden dat Milton al zijn genie verschuldigd is aan een zoon van Antwerpen, aan wien Holland, Frankrijk en Belgie te zamen in dit oogenblik een monument oprigten, aan Vondel. Al de onderwerpen van het Paradijs verloren, het Paradijs herwonnen, van den Simson, zijn door Vondel behandeld geworden, vijf en twintig jaren vóór Milton, en Milton heeft niet slechts de onderwerpen genomen, maar hij heeft aan hem de verdeelingen ontleend en van hem geheele verzen vertaald. Men heeft opgemerkt dat de zwakste verzen van Milton die zijn, welke hij niet van Vondel heeft nagevolgd. Ik kan voor ons vaderland Thioise en voor Antwerpen die schitterende glorie terug vragen. Gij ziet dat het christelijk genie op den afstand van verscheidene jaren door het zelfde denkbeeld is bezield geworden. Alleen heeft men maar niet altijd aan den grooten man hulde gebragt. Ik hoop dat deze dag niet ver meer in de *toekomst ligt.*"

Deze rede werd gewis het luidste van alle toegejuicht, en ik dacht dat er geen einde aan de toejuichingen komen zou.

Op voorstel van de heeren Vervoort en Romberg werd daarop aan de vergadering in overweging gegeven om te besluiten, hetgeen zij dan ook met algemeene stemmen deed, de schilderijen, standbeelden en andere kunstschatten niet meer in de kerken aan het oog van het publiek te onttrekken; nadat vooraf was aangenomen de conclusie wat de derde sectie betrof, dat de vergadering hare toetreding zou schenken aan de denkbeelden door de rapporteurs en de sprekers dier afdeeling ontwikkeld.

De volgende oogenblikken waren nu te regt gewijd aan dankbetuigingen van allerhanden aard: aan de rapporteurs, de sectie-voorzitters en de afgevaardigden van vreemde regeringen. De heer Hugelmann stelde daarop voor, hulde te brengen aan de stad Antwerpen, door haren burgemeester vertegenwoordigd, tevens voorzitter van het congres, voor de dienst aan de kunst bewezen door het bijeenroepen dezer vergade*ring van kunstbroeders. Voor de duitschers bedankte daarop* in gelijken zin de heer Stabenrauch, terwijl dr. Beynen uit naam zijner landgenooten zich van den zelfden pligt kweet.

Ten half vier ure werd het congres gesloten, terwijl het grootste deel der hollanders zich daarop naar den heer Loois begaf om hem meer bepaaldelijk dank te zeggen voor de groote gastvrijheid, voor de hartelijkheid hun betoond. Bij monde van mr. J. van Lennep werd die dank uitgesproken. — „Pectus est quod disertum facit," dus begon hij „het hart maakt welsprekend, zegt het spreekwoord; maar hij gevoelde dat dit gezegde niet altijd opging, want hij kon geen woorden vinden om te zeggen hoezeer wij nederlanders opgetogen waren over wat ons weervaren was. En, — zoo besloot de vertegenwoordiger onzer regering, — en al had het congres niets anders te weeg gebragt dan de naauwere verbinding van Noord en Zuid, — dan zou het voor ons toch voldoende zijn geweest, want het zou in onze herinnering blijven leven niet alleen — maar al onze kinderen en kindskinderen zullen gewagen van onze ontvangst in de goede stad van Antwerpen en bij haar goeden burgemeester."

Vraagt ge mij nu wat ik geloof van het resultaat dat het congres zal te weeg brengen? Ik meen dat het voor de eigendom der kunstenaars een even goede uitwerking zal hebben als het letterkundig congres, in 1859 te Brussel gehouden, voor de schrijvers heeft opgeleverd. Bescherming tegen fraude; bescherming tegen onwettige reproductie — en dus ook een waarborg voor den kooper, dat hij niet zal worden bedot door den schilder-navolger, die geen schilder is. Of de volkeren die bepaling in hunne wetten zullen opnemen, moeten wij overlaten aan den tijd. — En nu — me voilà au bout de mon latin. Dat de beleefdheid der mannen die ons ontvingen zich nog uitstrekte tot het aanbieden van een bronzen medaille aan allen, die het congres hebben bijgewoond — als eene herinnering aan deze onvergetelijke dagen, moet ik u echter nog mededeelen, evenzeer als dat wij vereerd werden met een tweetal deelen van den heer Romberg, het verslag bevattende van het brusselsche congres.

Dat ik u gaarne nog over de tentoonstelling had geschreven — *weet gij, maar deze brief is reeds tamelijk* uitgedijd. Misschien deel ik u in een volgenden nog een en ander mede over de kunstgewrochten in die heerlijke zalen aanschouwd en bewonderd. Thans mag ik niet meer van uw geduld vergen en van mijn tijd, al wil ik het ook, en al had ik grooten lust u over de literaire ontwikkeling der vlamingen mijne denkbeelden mede te deelen. Ik ga dus mijn koffer pakken; met leedgevoel echter, dat ik verpligt ben eene stad en eene woning te verlaten, waar het welkom zoo wel gemeend en hartelijk mij werd toegeroepen, als het vaarwel er aan door mij even als door ons allen wordt toegebragt met een erkentelijk en diep geroerd hart.

S.

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.